

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI'NIN
TEMMUZ 1997-OCAK 2001
DÖNEMİ İCRAATI

BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANLIĞI
NİSAN 2001

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞININ TEMMUZ 1997-OCAK 2001 DÖNEMİ İCRAATI

Ülkemiz, kalkınmasını ve toplumsal refaha ulaşması yönündeki faaliyetlerini, sanayileşmeyi tamamlayarak gerçekleştirmeyi hedeflemiştir. Bu nedenle enerji arzında sürekliliğin ve güvenilirliğin yanı sıra, en düşük maliyetle arzın sağlanması gerekmektedir. Sanayi sektörümüzü Avrupa Birliği ile rekabet edecek düzeye çıkarmaya ve bilgi toplumu yaratmaya yönelik faaliyetlerimiz hızla sürdürülmektedir. Bu hedefe ulaşılabilmesi, enerji sektörü altyapısının sağlıklı olarak tesis edilmesine bağlı bulunmaktadır.

Yerli kaynaklara dayalı enerji üretimi toplam birincil enerji talebinin;

- 1999 yılında %35'ini,
  - 2000 yılında ise yaklaşık %35'ini,
- karşılımış olup, giderek azalan trend içerisinde,
- 2010 yılında %28'ini,
  - 2020 yılında ise ancak %24'ünü
- karşılatabilecektir.

2000 yılında kişi başına 1219 kg petrol eşdeğeri (kgpe) mertebesindeki genel enerji tüketimimiz, Dünya ortalamasının altında ve OECD ortalamasının dörtte biri seviyesindedir. Kişi başına tüketim değerinin 2010 yılında 2312 kgpe mertebesine ulaşması beklenmektedir.

Ülkemizde doğal gazın talep her geçen gün artmakta olup, enerji kaynaklarını çeşitlendirme çalışmaları doğrultusunda, olumlu çevresel etkileri de dikkate alınarak, doğal gazın toplam birincil enerji arzı içerisindeki payının artırılması planlanmıştır. Buna göre ülkemizin 2005, 2010 ve 2020 yıllarında doğal

gaza olan talebinin sırasıyla yıllık ortalama %23, %5 , %4 oranında artış göstermesi öngörülmektedir.

Halen 15,5 milyar m³ olarak gerçekleşen doğal gaz tüketiminin 2010 yılında 55 milyar m³'e çıkarak toplam birincil enerji arzının %29'unu karşılaması beklenmektedir. 2020 yılında ise doğal gaz tüketimi 83 milyar m³'e ulaşacaktır.

Elektrik enerjisi kurulu güç kapasitesi 2000 yılı sonu itibariyle 27257 MW'a ulaşmıştır. Geride bıraktığımız 2000 yılında elektrik enerjisi üretimimiz bir önceki yıla göre %7,3 oranında artarak, yaklaşık 124,9 milyar kWh olarak gerçekleşmiştir. İthal edilen miktarla birlikte geçtiğimiz yıl toplam 128,3 milyar kWh elektrik enerjisi tüketime sunulmuştur. 2000 yılında kişi başına elektrik enerjisi tüketimimiz ise yaklaşık 1965 kWh olarak gerçekleşmiştir.

Bakanlık bünyesinde yapılan planlama çalışmaları, elektrik enerjisi talebimizin, yılda ortalama %8 artışla önümüzdeki 10 yıllık dönemde 2,5 kat, 20 yıl içerisinde ise yaklaşık 5 kat artacağını göstermektedir. Elektrik enerjisi ihtiyacının güvenilir olarak karşılanabilmesi için 2010 yılına kadar sisteme ilave edilmesi gereken güç miktarı yaklaşık 35000 MW'dır. Yıllık 3,5-4 milyar ABD doları yatırım ihtiyacı olan bu üretim tesisleri ile birlikte, gerekli iletim ve dağıtım tesislerinin yatırım ihtiyaçları göz önüne alındığında, sektörün toplam yatırım ihtiyacı önümüzdeki on yılda 45-50 milyar ABD doları seviyesinde kaynağa ihtiyaç bulunmaktadır. Bu boyuttaki yatırımların devlet imkanlarıyla karşılanması mümkün olmadığından Bakanlık tarafından, Yap-İşlet-Devret (YİD), Yap-İşlet (Yİ), İşletme Hakkı Devri (İHD) ve Otoprodüktör gibi modeller yardımıyla yerli ve yabancı özel sektör yatırımlarının enerji sektörüne kanalize edilmesi için gereken düzenlemeler yapılmıştır.

Diğer yandan, Türkiye'nin elektrik enerjisi üretimi açısından mevcut olan konvansiyonel yerli enerji kaynakları potansiyeli;

- Linyit olarak 105 milyar kWh,
- Taşkömürü olarak 16 milyar kWh,
- Hidrolik olarak da 125 milyar kWh,

mertebesindedir. Dolayısıyla, elektrik enerjisi üretimine uygun olan toplam konvansiyonel yerli potansiyel kaynaklar **246 milyar kWh** düzeyindedir. Görülebildiği gibi, bu potansiyelin tümü değerlendirilse bile, 2010 yılı elektrik enerjisi talebini karşılamaya yetmemektedir. Sonuç itibariyle, Türkiye'nin elektrik enerjisi ihtiyacının güvenilir olarak karşılanabilmesi için 2020 yılına kadar mevcut kurulu güce ilaveten yaklaşık **89000 MW**'lık bir kapasitenin tesis edilmesi gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, 2020 yılına kadar mevcut kurulu gücümüzün yaklaşık 4 katına çıkarılmasının gerekli olduğu görülmektedir.

1991 yılından 1997 yılına gelinirken; kamu yatırımlarının eksik yapılması, cari mevzuat nedeniyle özel sektör yatırımlarından istenen sonucun alınamaması ülkemizi elektrik enerjisinde arz-talep yönünden kritik bir noktaya getirmiştir.

Enerji sektöründe Temmuz 1997'den bu yana **Bakanlık faaliyetleri** aşağıda özetlenmektedir:

- Gerek 1997 yılında istihsal edilerek yürürlüğe giren 4283 sayılı Yap-İşlet Kanunu ve gerekse otoprodüktörlük uygulamasının teşvik edilmesiyle;
  - Yap-işlet-devret,
  - Yap-işlet,
  - Otoprodüktör,
  - %100 dış kredili ve anahtar teslimi yatırımlar,
  - Hükümetlerarası ikili işbirliği çerçevesindeki hidrolik projeler,
  - Santrallerin ve elektrik dağıtım tesislerinin işletme hakkı devri,konularında yoğun bir çalışma ortamına girilmiştir.

➤ Haziran 1997 itibariyle **21757 MW** olan elektrik kurulu gücümüz 3,5 yıl gibi kısa bir sürede %25 oranında artırılarak 2000 yılı sonunda **27257 MW'a** çıkarılmıştır.

1998 yılında toplam kurulu gücü **1461 MW**, toplam üretimi **9,2 milyar kWh** ve toplam yatırım tutarı **1,25 milyar dolar** civarında olan;

-6 YİD,

-39 otoprodüktör,

-1 DSİ ve 2 TEAŞ santral yatırımı,

olmak üzere 48 santral projesi işletmeye alınmıştır.

Aynı şekilde 1999 yılında toplam kurulu gücü **2888 MW**, toplam üretimi yaklaşık **19.8 milyar kWh** ve toplam yatırım tutarı yaklaşık **4 milyar dolar** civarında olan;

-8 YİD,

-20 otoprodüktör,

-3 DSİ ve 2 TEAŞ santral yatırımı,

olmak üzere 33 santral projesi devreye alınmıştır.

2000 yılında toplam kurulu gücü **678 MW** ve toplam yatırım tutarı yaklaşık **880 milyon dolar** civarında olan;

-3 YİD,

-8 otoprodüktör,

-3 DSİ ve 1 TEAŞ santral yatırımı,

olmak üzere 15 santral projesi devreye alınmıştır.

Sonuç olarak 3,5 yıllık süre zarfında toplam kurulu gücü **5027 MW** ve toplam yatırım tutarı yaklaşık **6 milyar dolar** civarında olan **96 santral projesi** devreye alınmıştır.

Bunun yanında toplam kurulu gücü **5343 MW** ve toplam yatırım tutarı yaklaşık **7.5 milyar dolar** olan;

-6 YİD,

-25 DSİ ve 3 TEAŞ santral projesinin,

halen inşaatı devam etmektedir.

4501 sayılı Yasa'dan yararlanarak özel hukuk hükümlerine tabi sözleşme talebinde bulunulan projelerden 4 HES projesi için BKK istihsal edilmiş, bunlardan 3'ü için sözleşme imzalanmış, 1'i için ise Hazine Müsteşarlığı görüşü beklenmektedir. Ayrıca imtiyaz sözleşmesine tahkim hükümlerinin ilave edilmesi talep edilen 1 HES projesi için de BKK istihsal edilmiş olup , Tahkim Sözleşmesi görüş alınmak üzere Danıştay'a sunulacaktır.

Ayrıca Temmuz 97'den bugüne kadar değişik aşamalarda DPT görüşü ve/veya uyum yasalarını bekleyen yap-işlet-devret projelerinin toplam sayısı 157 olup, bu projelerin toplam kurulu gücü **16225 MW** ve toplam yatırım tutarı yaklaşık **20 milyar dolar** mertebesindedir.

Diğer yandan, işletme hakkı devri modeli kapsamında 54. Hükümet döneminde teklifleri alınarak, değerlendirmeleri yapılan mevcut 8 termik santraldan;

4501 sayılı Kanun kapsamında başvuruda bulunmayan **Çayırhan** termik santralının 1. ve 2. ünitelerinin işletme hakkı devri için görevlendirilen şirket, imtiyaz sözleşmesi için işlemlerini tamamlamış ve 30 Haziran 2000 tarihi itibariyle santralin devri yapılmıştır. Söz konusu santralin 3. ve 4. ünitelerinin devri ise sözleşme gereği 30 Haziran 2001 tarihinde yapılacaktır.

Diğer 7 proje için ise tüm şirketler Özel Hukuk hükümlerine tabii sözleşme talebinde bulunmuşlardır. **Yatağan, Yeniköy-Kemerköy, Kangal, Soma A-B,**

Çatalağzı-B ve Tunçbilek A-B termik santrallerine ait uygulama sözleşmesi gerçekleştirmek üzere Bakanlar Kurulu Kararı istihali gerçekleştirilmiştir. Buna göre 7 proje için uygulama sözleşmesi üzerinde mutabakata varılarak Hazine Müsteşarlığına gönderilmiş olup, Hazine Müsteşarlığının görüşü beklenmektedir. **Orhaneli** termik santralına ait hukuki problemlerin aşılmasını takiben gerekli işlem yapılacaktır.

Devir işlemini takiben, 2. yıldan itibaren söz konusu 8 santralde üretim artışı 9 milyar kWh olacaktır. Diğer bir ifadeyle bir Atatürk Barajı veya 3 tane 500 MW'lık doğal gaz santralının devreye alınmasına tekabül eden bir üretim artışının sağlanması şirketler tarafından taahhüt edilmiştir. Bu şirketlerden toplam 1,24 milyar dolar devir bedeli alınacaktır. Ayrıca, şirketler tarafından 400 milyon dolara yakın yenileme yatırımı yapılacaktır.

Bunlara ilave olarak, 180 MW kurulu gücünde **Aliğa Motorin Santralı İşletme Hakkı Devri** projesi için Uygulama Sözleşmesi üzerinde mutabakata varılmıştır. Diğer bir İşletme Hakkı Devri projesi olan 600 MW kurulu gücünde **Seyitömer Linyit Santralı** projesinde, Uygulama Sözleşmesi üzerinde mutabakata varılmış olup, Hazine Müsteşarlığı görüşü alınmak üzere Hazine Müsteşarlığının gönderilmiştir.

Ayrıca Adana bölgesinde Seyhan nehri üzerinde yer alan 168.9 MW gücündeki **Çatalan Baraj ve HES** 'in işletme hakkı devri projesi için sözleşme üzerinde mutabakat sağlanmış olup, görüş alınmak üzere Hazine Müsteşarlığına gönderilmiştir. Bu projenin devir bedeli 246 milyon Dolar'dır.

➤ Mülkiyeti TEDAŞ'a ait elektrik dağıtım müesseselerinin işletme haklarının devrine ilişkin olarak yine 54. Hükümet döneminde 29 bölgeden 25'inin işletme

hakkı devri için sayıları 150'yi aşan şirketten fizibilite teklifleri alınmış ve değerlendirilmiştir.

Temmuz 1997'den bugüne kadar uygun teklif verilen 20 bölgeden 14'ü ile ilgili olarak değerlendirmeler tamamlanarak Danıştay Onayı, Bakanlar Kurulu Kararı alınarak İmtiyaz Sözleşmeleri imzalanmış, İHDS ve Fon Anlaşması görüşmeleri tamamlanmış olup, ESA görüşmeleri devam etmektedir.

Şirketlerin devir bedellerini temin etmesine bağlı olarak (873 milyon doları peşin 873 milyon doları iki yıl içinde ödenmek kaydıyla) fiili devir işlemleri gerçekleştirilecektir.

Bu uygulama kapsamında, dağıtımdaki kayıp-kaçak oranlarının bir program dahilinde olması gereken düzeylere indirilmesi şirketlerin taahhüdündedir. 30 yıllık bir dönemde kayıp-kaçak oranlarının taahhüt edilen düzeylere indirilmesinin parasal karşılığı olan 24 milyar dolar gibi büyük bir meblağ devlete kaynak olarak geri dönecektir.

4501 sayılı Yasanın yayımlanmasından sonra;

- CEDAŞ (Kocaeli-Gebze),
- SBD (Sakarya-Bolu),
- ANDAŞ(Kırşehir-Nevşehir-Niğde-Aksaray),
- KIZILIRMAK (Yozgat-Sivas-Tokat),
- İSEDAŞ(İstanbul İli Trakya yakası),
- AYDEM(Aydın-Denizli-Muğla)

Özel hukuk hükümlerine tabi sözleşme, AKEDA(Ankara-Kırıkkale) imtiyaz sözleşmesine tahkim maddesinin ilave edilmesini istemişler, bu şirketlerle gerekli sözleşme düzenlemesi yapıldıktan sonra kararnameleri Bakanlar Kuruluna sunulmak üzere Başbakanlığa gönderilmiş, Bakanlar Kurulu Kararı istihsal edilmiş, İHDS ve

Fon Anlaşması görüşmeleri devam etmektedir. AKEDA'nın Tahkim Maddes paraflanmış olup, Danıştaya gönderilmiş ve Danıştay görüşü beklenmektedir.

Talebi olmayan 5 şirket ile imtiyaz sözleşmeleri çerçevesinde işlemler yürütülmüş olup, işletme hakkı devri işlemleri devam etmektedir.

- Enerji tasarrufu çalışmaları kapsamında, Bakanlık tarafından hazırlanan 4 Ekim 2000 tarih ve 2000/ 27 sayılı genelgede belirtilen çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının katılımıyla oluşturulan Enerji Tasarrufu İzleme ve Değerlendirme Komisyonu tarafından değerlendirilerek gerekli çalışmalar sürdürülmektedir. İleri saat uygulaması ile 600 milyon kWh'lik bir tasarruf yapılmaktadır.
- Uluslararası yatırım kreditorleri-finansörleri, finansman sağlayacakları yatırım sözleşmelerinde kendilerini güvence altına alacak hükümlerin yer almasını şart koşmaktadırlar.

Bunlardan en önemlisi olan "uluslararası tahkim" hususu geçtiğimiz yıl Meclisimiz tarafından gerçekleştirilen Anayasa değişikliği ile çözüme kavuşturulmuştur. Yapılan değişiklikle ulusal ve uluslararası tahkim ile özelleştirme kavramına Anayasamızda yer verilmiştir. Anayasa değişikliğine paralel olarak çıkartılması gereken uyum yasaları ile ilgili çalışmalar gerçekleşmiş ve bu kapsamda 4492, 4493 ve 4501 sayılı Kanunlar yürürlüğe girmiştir.

Özelleştirme uygulamalarında başarılı olunabilmesi için piyasaların serbest rekabet şartlarında düzenlenmiş olması gerekmektedir. Serbest rekabet şartlarını, diğer bir ifadeyle serbestleştirmeyi gerçekleştirebilmek için enerji alt sektörlerinde gereken yasal, hukuki ve idari altyapının oluşturulması zorunludur. Bu

altyapının tesisi ise yeni bir kurumsal çerçeve altında yeniden yapılanmayı gerekli kılmaktadır.

Bu çerçevede; enerji sektöründe kamu payının daraltılması buna karşın serbestleştirilmiş piyasaların oluşma süreci boyunca denetim ve yönlendirme faaliyetlerindeki etkinliğinin artırılması ve buna dair yasal, hukuki ve idari düzenlemelerin yapılmasına yönelik olarak Ocak 1997 tarihinde Dünya Bankası kanalı ile sağlanan Japon Hibe Kredisi ile başlatılan "Enerjisi Sektörü Yeniden Yapılanma" çalışmaları kapsamında öngörülen kurumsal ve yasal çerçevenin yaşama geçirilmesi için gereken ilave çalışmaların da yapılması kararlaştırılmıştır.

Bakanlığımız bünyesinde halen devam etmekte olan ve kısa süre sonra sonuçlandırılacak bu çalışmalar kapsamında, hızla artan elektrik enerjisi talebinin karşılanmasında özel sektör yatırımlarına ağırlık verilmesi, pazar için rekabet yanında pazar içi rekabet ortamının da yaratılmasıyla mal ve hizmet kalitesinin artırılması ile fiyatların düşmesi ve tüketiciye ucuz elektrik temin edilmesi hedeflenmiştir.

Bu doğrultuda, Avrupa Birliği Enerji Direktifi de dikkate alınarak hazırlanan Elektrik Piyasası Kanunu TBMM'nde kabul edilmiştir. Bu Kanun'la;

- Enerji sektöründe daha şeffaf bir yapılanma dahilinde rekabet ortamının yaratılması,
- Özel sektör yatırımlarının teşvik edilmesi,
- Özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü bir elektrik enerjisi piyasasının oluşumunun sağlanması,
- Bağımsız bir düzenleyici kurumun denetimi altında tüketiciye yeterli, kaliteli, sürekli ve düşük maliyetli elektrik enerjisinin temin edilmesi, amaçlanmıştır.

1998, 1999, 2000 ve 2001 Ocak ayı itibariyle elektrik enerjisi sektöründe Bakanlığımız gündeminde işletme hakkı devir projeleri dışında yer almış olan santral ve projelere ilişkin özet bilgiler aşağıda verilmektedir:

1998 YILINDA İŞLETMEYE ALINAN SANTRALLAR

- A. YAP-İŞLET-DEVRET (6 Proje, Toplam Kurulu Güç: 439.5 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 200 milyon dolar)
- B. OTOPRODÜKTÖR (39 Proje, Toplam Kurulu Güç: 528.5 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 480 milyon dolar)
- C. DSI SANTRALLARI (1 Proje, Toplam Kurulu Güç: 94 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 120 milyon dolar)
- D. TEAŞ SANTRALLARI (2 Proje, Toplam Kurulu Güç: 399 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 450 milyon dolar)

1998 YILINDA İŞLETMEYE ALINAN

➤ 48 Proje

Toplam Kurulu Güç: 1461 MW

Toplam Yatırım Tutarı: 1250 milyon dolar

1999 YILINDA İŞLETMEYE ALINAN SANTRALLAR

- A. YAP-İŞLET-DEVRET (8 Proje, Toplam Kurulu Güç: 966 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 1470 milyon dolar)
- B. OTOPRODÜKTÖR (20 Proje, Toplam Kurulu Güç: 364.8 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 280 milyon dolar)
- C. DSI SANTRALLARI (3 Proje, Toplam Kurulu Güç: 203.8 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 500 milyon dolar)
- D. TEAŞ SANTRALLARI (2 Proje, Toplam Kurulu Güç: 1353 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 1700 milyon dolar)

1999 YILINDA İŞLETMEYE ALINAN

➤ 33 Proje

Toplam Kurulu Güç: 2888 MW

Toplam Yatırım Tutarı: 3950 milyon dolar

2000 YILINDA İŞLETMEYE ALINAN SANTRALLAR

- E. YAP-İŞLET-DEVRET (3 Proje, Toplam Kurulu Güç: 20.2 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 29 milyon dolar)
- F. OTOPRODÜKTÖR (8 Proje, Toplam Kurulu Güç: 276 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 200 milyon dolar)
- G. DSİ SANTRALLARI (3 Proje, Toplam Kurulu Güç: 231.5 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 300 milyon dolar)
- H. TEAŞ SANTRALLARI (1 Proje, Toplam Kurulu Güç: 150 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 350 milyon dolar)

2000 YILINDA İŞLETMEYE ALINAN SANTRALLAR

➤ 15 Proje

Toplam Kurulu Güç: 678 MW

Toplam Yatırım Tutarı: 879 milyon dolar

1998, 1999 ve 2000 YILLARINDA İŞLETMEYE ALINAN SANTRALLAR

➤ 96 Proje

Toplam Kurulu Güç: 5027 MW

Toplam Yatırım Tutarı: 6079 milyon dolar

HALEN İNŞAATI DEVAM EDEN SANTRAL PROJELERİ

- A. YAP-İŞLET-DEVRET (6 Proje, Toplam Kurulu Güç: 976 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 1800 milyon dolar)
- B. DSİ SANTRALLARI (25 Proje, Toplam Kurulu Güç: 2620 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 3400 milyon dolar)
- C. TEAŞ SANTRALLARI (3 Proje, Toplam Kurulu Güç: 1743 MW, Toplam Yatırım Tutarı: 2300 milyon dolar)

İNŞAATI DEVAM EDEN SANTRALLAR

➤ 36 Proje

Toplam Kurulu Güç: 5345 MW

Toplam Yatırım Tutarı: 7550 milyon dolar

SÖZLEŞMELERİ İMZALANMIŞ, KREDİ TEMİNİ İÇİN BÜYÜK ORANDA UYUM YASALARINI BEKLEYEN YAP-İŞLET-DEVRET PROJELERİ

➤ 21 Proje
Toplam Kurulu Güç: 3000 MW
Toplam Yatırım Tutarı: 4226 milyon dolar

DEĞİŞİK AŞAMALARDA ONAY ALINMIŞ OLUP, DPT GÖRÜŞÜ ve/veya UYUM YASALARINI BEKLEYEN YAP-İŞLET-DEVRET PROJELERİ

➤ 136 Proje
Toplam Kurulu Güç: 13225 MW
Toplam Yatırım Tutarı: 15615 milyon dolar

TEMMUZ 97'DEN BUGÜNE SÖZLEŞMESİ İMZALANMIŞ OLUP, DEĞİŞİK AŞAMALARDA REALİZE EDİLEN OTOPRODÜKTÖR PROJELERİ

➤ 53 Proje
Toplam Kurulu Güç: 1020 MW
Toplam Yatırım Tutarı: 850 milyon dolar

HÜKÜMETLERARASI İKİLİ İŞBİRLİĞİ ÇERÇEVESİNDE %100 DIŞ KREDİLİ OLARAK YÜRÜTÜLEN DSİ PROJELERİ

➤ 27 Proje
Toplam Kurulu Güç: 7313 MW
Toplam Yatırım Tutarı: 10084 milyon dolar

YAP-İŞLET PROJELERİ

➤ 5 Proje
Toplam Kurulu Güç: 5830 MW
Toplam Yatırım Tutarı: 3550 milyon dolar

TÜM PROJELER TOPLAMI

➤ 373 Proje

Toplam Kurulu Güç: 40757 MW

Toplam Yatırım Tutarı: yaklaşık 48 milyar dolar

TEAŞ Genel Müdürlüğümüzün faaliyetleri kapsamında, 1997 yılı sonu itibari ile %84 oranında emre amade olabilen kurulu gücün ilk aşamada ve süratle daha da yükseltilmesi hedeflenmiş ve önümüzdeki yıllarda elektrik enerjisinde sıkıntıya düşülmemesi için büyük yatırımlara girişilmiştir:

- ◆ 1997 yılında 168.9 MW gücündeki **Çatalan HES**'in I. II. ve III. Üniteleri işletmeye alınmıştır.
- ◆ 2x160 MW gücündeki **Çayırhan** Termik Santrali III. ve IV. Üniteler ile Bacagazi Kükürt Arıtma Tesisi, 1400 MW gücündeki **Bursa DGKÇ** Santrali işletmeye alınmıştır. 157 MW gücündeki **Kangal** Termik Santrali III. Ünitesi (Bacagazi Kükürt Arıtma Tesisi dahil) 18.06.2000 tarihinde 2 aylık deneme işletmesine alınmıştır. Bu üç santralin 2000 yılında geçici kabulleri yapılmış ve ticari işletmeye alınmıştır.
- ◆ **Orhaneli** Termik Santrali Bacagazi Kükürt Arıtma Tesisi 21.11.1997 tarihinde işletmeye açılmıştır.
- ◆ **Yatağan, Yeniköy ve Kemerköy** Termik Santrallerinin Bacagazi Kükürt Arıtma Tesislerinin yapımı devam etmektedir. Yatağan Bacagazi Tesisinin Ocak/2001'de ilk ünitesi işletmeye açılmış olup, ikinci ünitesi Şubat/2001, üçüncü ünitesi Mart/2001 tarihinde işletmeye açılacaktır. Yeniköy ve Kemerköy Bacagazi Tesislerinin Temmuz/2001'de bitmesi beklenmektedir.

- ◆ **1x23,5 MW Suat Uğurlu HES III. Ünitesi** Aralık 2000'de işletmeye açılmış olup, geçici kabul hazırlıkları yapılmaktadır.
- ◆ Toplam yatırım bedeli **1,620 milyar dolar** ve kurulu gücü **1440 MW** olan **Afşin-Elbistan B Termik Santrali** (Bitiş tarihi Haziran/2005) ile toplam yatırım bedeli **380 milyon dolar** ve kurulu gücü **320 MW** olan **Çan Termik Santralının** (Bitiş tarihi Ekim/2003) sözleşmeleri imzalanmıştır. Afşin-Elbistan B Termik Santralında 1 Haziran 2000 tarihi, Çan Termik Santralında 23.10.2000 tarihi itibariyle tesis çalışmalarına başlanmıştır.
- ◆ Ülkemizin enerji açıklarıyla karşılaşmaması ve bazı noktasal gerilim sorunlarının çözülebilmesi için tesisleri devam eden özel sektör ve kamu santrallerinin yanı sıra kısa sürede temin ve tesis edilebilen mobil santrallerin kurulmasının uygun olacağı düşünülmüştür.
  - a) Bu konudaki ilk uygulamada **Van (20 MW)**, **PS3-Silopi (35 MW)**, **Hakkari (10 MW)** ve **PS3A-İdil (10 MW)** olmak üzere toplam 75 MW gücündeki Mobil Santraller adigeçen trafo merkezlerine konuşlandırılmış olup, hizmet alımı yoluyla çalıştırılmaktadır.
  - b) Yine aynı firmalardan alınan tekliflerin değerlendirilmesi sonucu kapasite artımı yapılan; **PS3A-İdil(20 MW)**, **Hakkari(20 MW)**, **PS3-Silopi(25 MW)** ve **Van(20 MW)** olmak üzere 85 MW gücündeki mobil santrallerin adigeçen merkezlere konuşlandırılmak üzere 5 yıllığına hizmet alımı yoluyla çalıştırılması için yer teslimi yapılmıştır.
  - c) Yine aynı kapsamda **Siirt (20 MW)**, **Isparta (20 MW)**, **Etifosfat/Mardin (20 MW)**, **Esenboğa/Ankara (40 MW)** olmak üzere toplam 100 MW gücündeki mobil santraller için ihaleye çıkılmış olup; ihaleyi kazanan firmalarla 2000 yılında 5 yıllık hizmet alımı sözleşmesi imzalanmış ve Esenboğa ve Isparta'da firmalara yer teslimi yapılmıştır.

d) En son ihaleye çıkılarak kazanan firmalarla 5 Ocak 2001 tarihinde 5 yıllık hizmet alımı sözleşmesi yapılmış olan; 430 MW gücündeki mobil santraller (**Gezer**) **Batman(100MW)**, **Cide/Bartın(100 MW)**, **Finike/Fethiye(100 MW)** ve **Kırıkkale(130 MW)** anılan yerlere konuşlandırılacaktır.

- ◆ 25 Temmuz 2000 tarihinde yapılan Bakanlar Kurulu Toplantısının akabinde **Akkuyu Nükleer Santrali** ihalesinin yapımından vazgeçildiğinin açıklanması üzerine TEAŞ Yönetim Kurulunca buna uygun karar alınmış ve teklif veren firmalara ihalenin yapılmasından vazgeçildiği bildirilerek geçici teminat mektupları iade edilmiştir.
- ◆ Bu dönemde ihalesi yapılan iletim projelerinin en önemlisi Dünya Bankası finansmanlı **380 kV'luk III.Boğaz Atlama Projesi** ve İrtibat Hatları, Avrupa Yatırım Bankası finansmanlı **380 kV'luk Atatürk HES - Şanlıurfa iletim hattı**, ülke sathında önemli sanayi merkezleri ve yerleşim alanlarını besleyecek **380-154 kV'luk trafo merkezlerinin anahtar teslimi yapımı** ve İslam Kalkınma Bankası finansmanıya 3 adet **380 kV'luk trafo merkezine 1000 MVA Ototrafo İlavesi**, özkaynak finansmanlı **380 kV'luk Yeşilhisar-Konya 4**, **Hamitabat-Sınır(Bulgaristan)**, **Hamitabat-Unimar**, **Başkale-Sınır(İran)**, **Birecik-Gaziantep iletim hatları**, **Denizli 380 TM**, **Konya IV 380 TM**, **Şanlıurfa 380 TM** ve **Batman 380 TM** trafo merkezleri sayılabilir.

1997 yılının ikinci altı aylık döneminde 139 km uzunluğunda 12 adet 380-154 kV'luk iletim hattı ile 2765 MVA gücünde 48 adet 380-154 kV'luk trafo devreye alınmıştır.

1998 yılında toplam 918 km uzunluğunda 34 adet 380-154 kV'luk iletim hattı ile 6116 MVA gücünde 60 adet 380-154 kV'luk trafo devreye alınmıştır.

1999 yılında toplam 1803 km uzunluğunda 51 adet 380-154 kV'luk iletim hattı ile 9550 MVA gücünde 77 adet 380-154 kV'luk trafo merkezi devreye alınmıştır.

2000 yılında toplam 394 km uzunluğunda 13 adet 154 kV'luk iletim hattı ile 4575 MVA gücünde 47 adet 380-154 kV'luk trafo merkezi devreye alınmıştır.

1997 yılının ikinci altı aylık döneminde 195 km uzunluğunda 13 adet 380-154 kV'luk iletim Hattı, 4850 MVA gücünde 56 adet 380-154 kV'luk trafo merkezi, 12,4 km uzunluğunda 3 adet 154 kV'luk yeraltı kablosu ve muhtelif malzeme alımlarının ihalesine çıkmıştır.

1998 yılında 1047 km uzunluğunda 35 adet 380-154 kv'luk iletim hattı, 3150 MVA gücünde 57 adet 380-154 kV'luk trafo merkezi, 17 km uzunluğunda 3 adet 154 kV'luk yeraltı kablosu ve toplam 7800 MVA'lık muhtelif güçte toplam 67 adet trafo alımı için sözleşmeler imzalanmıştır.

1999 yılında 361 km uzunluğunda 15 adet 380-154 kV'luk iletim hattı, 4025 MVA gücünde 57 adet 380-154 kV'luk trafo merkezi olmak üzere 72 adet iletim tesisinin sözleşmeleri imzalanmıştır.

2000 yılında 800 km uzunluğunda 27 adet 380-154 kV'luk iletim hattı, 45 MVA gücünde 11 adet 380-154 kV'luk trafo merkezlerinin sözleşmeleri imzalanmıştır.

- ◆ Ana İletim ve Üretim sisteminin izlenmesi ve kontrolü amacıyla kurulmuş bulunan ve bir SCADA/EMS sistemi olan Ulusal Yük Dağıtım (UYD Sistemi) 380 kV İletim sisteminin tamamını kapsayacak şekilde genişletilmiş ve enterkonnekte sistemin genişlemesine paralel olarak genişletme çalışmaları devam etmektedir. Buna ilaveten UYD Sistemine dahil tüm merkezlerin 154 kW kısımlarından da bilgi toplanmasını sağlamak için çalışmalara devam edilmektedir. Ayrıca, sözleşme aşamasına gelmiş olan Ulusal Yük Dağıtım

Sisteminin Yenilenmesi ve Geniřletilmesi Projesiyle, mevcut Ulusal ve Bölgesel Yük Dağıtım merkezlerinin yenilenmesi, İkitelli'de yeni bir bölgesel kontrol merkezi kurulması, acil durumlar için yedek ulusal kontrol merkezi kurulması, uzaktan kumanda fonksiyonu da dahil kontrol merkezlerinin fonksiyonlarının artırılması ve 12'si uzaktan kumandalı olmak üzere ilk aşamada 60 merkezin daha UYD sistemi kapsamına dahil edilmesi sağlanacaktır.

- ◆ Güvenilirliđi ve sağladığı yüksek kanal kapasitesi nedeniyle iletişim sistemimizin ana taşıyıcı şebekesini oluşturmak üzere Türk Telekom AŞ. ile birlikte müştereken enerji nakil hattına fiber optik kablo uygulamasına gidilmiş olup, halen **2163 km** tamamlanmış ve **474 km**'lik bölümünde ise tesis işi devam etmektedir.
- ◆ Yap-İşlet Modeli ile elektrik enerjisi üretim tesislerinin kurulması ve işletilmesi ile enerji satışının düzenlenmesi hakkındaki 4283 sayılı Kanunun 19.07.1997 tarihinde yayımlanmasını müteakip; **İzmir, Adapazarı, Gebze, Ankara ve İskenderun**'da Yap-İşlet Modeli ile yaptırılması kararlaştırılan toplam **5200 MW** kurulu güçteki 5 adet Termik Santral için teklifler 28.02.1998 tarihinde alınmıştır.

Tekliflerin alındığı tarihte toplam 5200 MW kurulu güçteki bu santralların daha sonra kurulu güçleri toplam 5830 MW'a yükseltilmiş olup, bu santrallardan Intergeren - Enka Grubunun gerçekleştireceği **1540 MW İzmir, 770 MW Adapazarı ve 1540 MW Gebze Doğal Gaz Santralları** ile Bayındır-Mimag-National Power Grubunun gerçekleştireceği **770 MW Ankara Doğal Gaz Santrallarına** ilişkin sözleşmeler TEAŞ ile ilgili şirketler arasında 08.10.1998 tarihinde imzalanmıştır. İzmir, Adapazarı ve Gebze Santrallarına ilişkin sözleşmeler 27.10.1998 tarihinde; Ankara santralına ilişkin sözleşme ise 25.11.1998 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Aynı kapsamda Siemens-Steag Grubunun gerçekleştireceği 1210 MW İskenderun İthal Kömür Santrali projesine ilişkin sözleşme 07.01.1999 tarihinde imzalanmış ve 24.03.1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yap - İşlet modeline göre gerçekleştirilecek olan 5 santrale ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir. Adapazarı ve Gebze Doğal Gaz santrallerinin inşaatına başlama tarihleri 28.07.2000, İzmir Doğal Gaz Santralının inşaatına başlama tarihi 14.09.2000, Ankara Doğal Gaz Santralının inşaatına başlama tarihi 23.11.2000 ve İskenderun İthal Kömür Santralının inşaatına başlama tarihi ise 29.08.2000 tarihi olarak gerçekleşmiştir. Doğal Gaz Santrallerinin 2002 yılında, ithal kömür santralının ise 2003 yılında ticari işletmeye geçmesi öngörülmüştür.

Elektrik Sektöründe elektriğin devlet adına dağıtım ve ticaretinden sorumlu olan TEDAŞ Genel Müdürlüğünün faaliyetleri çerçevesinde; 1997 yılında 4555 km orta gerilim enerji nakil hattı, 4690 adet trafo postası, 1998 yılında ise 10906 km orta gerilim enerji nakil hattı, 2804 adet trafo postası ve 1999 yılında 11017 km orta gerilim hattı, 2967 adet trafo postası ile şebekesinin yapımı sağlanmıştır. Bu konudaki çalışmalar büyük bir hızla devam etmiştir.

- ◆ Elektrik sisteminde kesintilerin en aza indirilmesi, arıza yerlerinin otomatik olarak tespit edilerek izole edilmesi, işletme esnekliği sağlanması, arıza neticesinde satılamayan enerjinin satılabilir hale getirilmesi gibi amaçlarla Fider Otomasyonu, Coğrafi Bilgi Sistemi, SCADA gibi dağıtım otomasyonu sistemlerinin tesisine bir baz teşkil edecek olan Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Eskişehir, Gaziantep, Konya illerinde Elektrik Dağıtım Sistemi Gelişim ve Otomasyon Master Planlama çalışmaları 1998 yılı sonu itibariyle tamamlanmıştır.

Master planlama çalışmaları kapsamında elektrik şebekesini alçak gerilim bina girişine kadar bilgisayarda coğrafi olarak resmeden Coğrafi Bilgi Sistemleri ve

SCADA uygulamalarının alt yapısını oluşturacak elektriksel veri ölçme ve izleme sistemleri tesis edilmiş ve devreye alınmıştır.

Ankara, Konya, Bursa ve Gaziantep illerinde SCADA uygulamasına geçmek için çalışmalar sürdürülmektedir.

- ◆ Borçlarını 31.10.1997 tarihine kadar ödeyemeyen **tarımsal sulama abonelerinin** 1996 yılı sonuna kadar tükettikleri enerji bedeli borçlarını 31.12.1997 tarihine kadar ödemeleri koşuluyla 1997 yılında tükettikleri enerji bedellerini de 30.04.1998 tarihine kadar 4 eşit taksitte ödemeleri durumunda bu borçlara gecikme cezası uygulanmamıştır. Bakanlar Kurulunun 98/12167 sayılı Kararı ile 1998 yılında tükettikleri enerji bedeli ödemelerinin 31.12.1999 tarihine kadar ertelenmesine karar verilmiştir. 1999 yılı ödemelerinin ertelenmesi için de karar alınmıştır. Tarımsal Sulama abonelerinin 2000 yılında sarf ettikleri elektrik bedellerinin ertelenmesi talebiyle ilgili olarak, TEDAŞ tarımsal sulama abonelerinin mağduriyetlerini önlemek amacıyla 2000 yılı sonuna kadar tüketilen ve daha önceki dönemlerden birikerek gelen enerji bedeli anapara borçlarının 29.06.2001 tarihine kadar ertelenmesine ilişkin Kararname Tasarısı hazırlanmış, ancak söz konusu kararname sonuçlandırılmamıştır.
- ◆ Köy içme suyu birlikleri ve köy muhtarlıkları içmesuyu abonelerinin 30.09.1999 tarihine kadar birikmiş enerji bedellerini 31.12.1999 tarihine kadar ödemeleri halinde bu borçlara gecikme cezası alınmaması öngörülmüştür.
- ◆ 17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen deprem felaketi nedeniyle, TEDAŞ ve Bağlı Ortaklıklarının doğan zararının Hazine'ce karşılanmasına ilişkin 21.01.2000 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı istihsal edilmiş olup, çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca, 12 Kasım 1999 tarihinde meydana gelen deprem nedeniyle doğan zararın Hazine'ce karşılanması için

çalışmalara devam edilmektedir.

Temmuz 1997 ayından bu yana Elektrik İşleri Etüt İdaresi (EİEİ) Genel Müdürlüğü faaliyetleri kapsamında tamamlanan çalışmalardan önemli olanları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- ◆ **Çoruh-Berta Kolu Enerji İmkanları Yapılabilirlik Raporu;** Çoruh nehrinin Berta kolu üzerinde yapımı tasarlanan BAYRAM ve BAĞLIK Baraj ve Hidroelektrik Santral projelerinin Yapılabilirlik Raporu Mühendislik Hizmetleri işine, Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) tarafından 1995 yılında başlanmış olup, 1997 yılında bitirilmiş ve Yapılabilirlik Raporu yayımlanmıştır.
- ◆ **Anamur-Alaköprü Baraj ve HES Yapılabilirlik Raporu;** Anamur çayı üzerinde yapımı tasarlanan Alaköprü Baraj ve HES projesinin Yapılabilirlik Raporu Mühendislik Hizmetleri işi 1995 yılı sonunda uzmanlı olarak ihale edilmiş olup, firma uzmanlığında EİEİ elemanlarınca yürütülerek proje tamamlanmıştır.
- ◆ **Kızılırmak-Kargı Nehir Tipi HES Yapılabilirlik Raporu;** Bu baraj yerinin Kuzey Anadolu fay hattına yakın olması nedeniyle, bazı riskler taşıdığından proje çalışmalarında uzmanlık dallarında detaylı çalışmalar ve özel önlemler alınması gerektiğinden projenin Yapılabilirlik Raporu Mühendislik Hizmetleri, 1995 yılında ihale edilerek, çalışmalar müşavir firmanın uzmanlığında EİEİ elemanlarınca sürdürülerek tamamlanmıştır. Yapılabilirlik Raporu yayımlanmıştır.
- ◆ **Ermenek Baraj ve HES Kesin Projesi;** Göksu Nehrinin Ermenek Kolu üzerinde ve Karaman ili civarında yer alan Ermenek Baraj ve HES Projesinin Yapılabilirlik çalışmaları, İdaremiz adına Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) tarafından 1990 yılında hazırlanmış ve jeoteknik araştırmaları kesin proje çalışmaları için yeterli düzeye getirilmiştir. Kesin Proje Mühendislik hizmetleri

1995 yılı sonunda ihale edilmiş olup, çalışmalar 1999 yılında tamamlanmıştır.

EİEİ Genel Müdürlüğünce devam edilen projeler kapsamında;

- ◆ **Enerji Tasarrufu Eğitim Merkezi Projesi;** Sanayi sektöründe enerji tasarrufu etüdü ve eğitimi yapmak üzere, JICA ve EİE işbirliği ile yürütülmekte olan Enerji Tasarrufu Eğitim Merkezi Projesi, Mart 2000'de sözleşmesi imzalanarak çalışmalara başlanmıştır. Söz konusu proje kapsamında; Eğitim Merkezi inşaatı EİE tarafından, Mini Fabrika inşaatı ve montajı ile ekipmanlar ise JICA tarafından sağlanacaktır. Eğitim ve Seminer Merkezinin inşaatı 2000 yılında bitirilmiştir. Mini fabrika inşaatı ile ilgili olarak JICA tarafından ihaleye çıkılmış olup çalışmalar sürdürülmektedir.

◆ **Muhtelif Yapılabilirlik Projeleri;**

- 1- Altıparmak Baraj ve HES Projesi Yapılabilirlik Raporu:
- 2- Sarıkavak Baraj ve HES Projesi Yapılabilirlik Raporu:
- 3- Karakurt Baraj ve HES Projesi Yapılabilirlik Raporu:
- 4- Denizgözü Baraj ve HES Projesi Yapılabilirlik Raporu:
- 5- Kuloğlu Baraj ve HES Projesi Yapılabilirlik Raporu:

Türkiye Elektromekanik Sanayii A.Ş. (TEMSAN) Genel Müdürlüğü, su türbini, hidro-generatör, kesici, ayırıcı vb. elektromekanik teçhizat üretmektedir. Genel Müdürlük münferit olarak veya bu konuda faaliyet gösteren çokuluslu firmalar ile işbirliği yaparak, hidrolik santrallerin elektromekanik teçhizatının projelendirilmesi, imalatı, montajı ve üretime alınması hizmetlerini anahtar teslimi esasına göre yürütmektedir. Bu çerçevede; **Kralkızı, Kuzgun, Çamlığöze, Dicle, Suatugurlu HES'ler** tamamlanarak devreye alınmıştır. **Mercan ve Batman HES** bu yıl içerisinde, **Kürtün HES** 2002 yılında tamamlanarak devreye alınacaktır. **Alpaslan I, Çine H.E. Santrallerinin, Dicle-Kralkızı ve Göksu Pompa İstasyonlarının** gerçekleştirilmesi için, işe başlanmak üzere Maliye Bakanlığının vizesi beklenmektedir.

Türkiye'de yıllık ortalama yağış 643 mm olup, bu yağış yılda ortalama 501 milyar m³ suya tekabül etmektedir. Bu miktarın 186 milyar m³'ü ise çeşitli büyüklükteki akarsular ile denizlere ve kapalı havzalardaki göllere boşalmaktadır. Ayrıca, komşu ülkelerden ülkemize gelen 7 milyar m³ su bulunmaktadır. Yapılan etütler sonucunda 1999 yılı başı itibarıyla ülkemizde çeşitli amaçlara yönelik olarak kullanılabilir yeraltı suyu potansiyeli ise 12 milyar m³ olarak hesaplanmıştır. Bu durumda ülkemizin yenilenebilir tatlı su potansiyeli brüt 234 milyar m³ olmaktadır.

Ancak, yapılan etütler sonucunda günümüz teknik ve ekonomik şartları çerçevesinde çeşitli amaçlara yönelik olarak tüketilebilecek yerüstü ve yeraltı suyu potansiyelinin yıllık ortalama 110 milyar m³ olduğu belirlenmiştir.

Ülkemizde, başta **DSİ Genel Müdürlüğü** olmak üzere su kaynakları developmanından sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarının 2000 yılı itibarıyla geliştirdikleri projeler sonucu çeşitli amaçlara yönelik su tüketimi 6,0 km³'ü yeraltı suyundan, 33,3 km³'ü ise yüzey suyundan olmak üzere 39,3 milyar m³'e ulaşmıştır. Bu suyun 29,3 milyar m³'ü (%75) sulama; 5,8 milyar m³'ü (%15) içme-kullanma suyu, 4,2 milyar m³'ü (%10) ise endüstri suyu ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılmaktadır. Kullanılmakta olan bu suyun içinde yeraltı suyundan temin edilen imkanlarla 2,1 km³ su sulamada, 1,9 km³ içme-kullanma suyu ve 2,0 km³ su da endüstri amaçlı kullanımlarda tüketilmektedir.

Çeşitli amaçlara yönelik olarak geliştirilmesi planlanan projelerle ekonomik olarak kullanılabilmesi tespit edilen yıllık 110 milyar m³ suyun tamamının 2030 yılı itibarıyla kullanılması planlanmaktadır. Bu durumda, söz konusu miktarın 71,5 (%65) milyar m³'ünün sulama, 25,3 (%23) milyar m³'ünün içme-kullanma ve 13,2 (%12) milyar m³'ünün endüstri suyu ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılması planlanmaktadır.

Türkiye'nin hidroelektrik enerji potansiyelinin geliştirilmesi amacıyla DSI, EİE ve özel sektör tarafından planlanan 546 adet proje çerçevesinde toplam 35310 MW kurulu güç ile 125 328 milyon kWh enerji üretilmesi öngörülmüştür.

Ülkemiz hidroelektrik potansiyelinin geliştirilmesi kapsamındaki işletme, inşaa ve programdaki toplam 227 adet proje dışındaki diğeer 319 adet projeden büyük kapasiteli olanlarının DSI tarafından inşaa edilmesi planlanmaktadır.

DSI Genel Müdürlüğü faaliyetleri çerçevesinde, 1997 yılında;

- Tarım sektöründen 3 adet (Karaisalı (Nergizlik), Erciş - Koçköprü, Sandıklı - Örenler),
  - Enerji sektöründen 1 adet (Gönen barajı ve HES),
  - Hizmetler sektöründen de 1 adet (Elazığ içmesuyu),
- olmak üzere toplam 5 adet proje bitirilmiştir.

1997 yılında 10 adet barajda;

- Diyarbakır - Kralkızı,
- Diyarbakır - Dicle,
- Kırklareli - Armağın,
- Erzincan - Erzincan,
- Sivas - Çamlıgöze,
- İzmir - Alaçatı (Özel sektör),
- İçel - Berdan (Özel sektör),
- Balıkesir - Madra,
- Malatya - Çat,
- Kırşehir - Karaova,
- Burdur - Bademli,
- Çorum-Yenihayat),

su tutulmuş, 8 adet sulama ve taşkın tesisleri (50063 hektar), 17 adet gölet (alçak baraj) (5658 hektar), 9 adet gölet sulaması (1756 hektar) ve 4 adet yerüstüsu su sulaması (3171 hektar) tamamlanmıştır.

1997 yılında 100090 hektar alan sulamaya açılmıştır. Enerji sektöründen de Çatalan Barajı ve HES'in (168,9 MW, 596 Gwh/yıl) devreye alınması gerçekleştirilmiştir. İçmesuyu tesisleri ile ilgili olarak 6 m³/saniye kapasiteli Tahtalı sistemi arıtma tesisinden İzmir şehrine 1 m³/saniye su verilmeye başlanmıştır. Çorum iline içmesuyu temin edecek olan Yenihayat barajı 1997 yılında tamamlanmıştır.

DSİ Genel Müdürlüğünce 30.06.1997-31.12.1997 tarihleri arasında;

- 13 adet baraj,
  - 17 adet sulama ve taşkın tesisi,
  - 4 adet içmesuyu tesisi,
  - 19 adet alçak baraj(gölet),
  - 6 adet yerüstüsu sulaması,
- işinin ihalesi gerçekleştirilmiştir.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE 30/06/1997 - 31/12/1997 TARİHLERİ ARASINDA YAPILAN İHALELER

İŞİN ADI	İLİ	FAYDASI	İHALE BEDELİ (milyon TL)	İHALE TARİHİ
I- BARAJLAR				
1- Boztepe barajı	Malatya	Sulama	2 000 500	02.09.1997
2- Alpu barajı	Tokat	Sulama	576 300	08.09.1997
3- Bezirgan barajı	Kastamonu	Sulama	820 750	10.09.1997
4- Ayvacık barajı	Çanakkale	Sulama	687 400	11.09.1997
5- Deriner barajı ve HES	Artvin	Enerji	99 859 786	24.10.1997
6- Morgedik barajı	Van	Sulama	1 354 080	27.10.1997
7- Atasü barajı	Trabzon	İçmesuyu	6 187 500	02.12.1997
8- Doyduk barajı	Nevşehir	Sulama	2 008 800	08.12.1997
9- Başköy barajı	Erzurum	Sulama	2 957 500	16.12.1997
10- İbrala barajı	Karaman	Sulama	6 252 500	19.12.1997
11- Akdeğirmen barajı	Afyon	Sulama	1 916 820	24.12.1997
12- Bayır barajı	Muğla	Sulama	850 240	25.12.1997
13- Pazaryolu barajı	Erzurum	Sulama	721 000	26.12.1997

İŞİN ADI	İLİ	FAYDASI	İHALE BEDELİ (milyon TL)	İHALE TARİHİ
II- SULAMA VE TAŞKIN TESİSLERİ				
1- Gürpınar sulaması II.kısım	Van	Tersiyer	436 600	14.01.1997
2- Ahlat-Ovakışla sulaması	Bitlis	2810	933 900	05.02.1997
3- Bitlis çayı ıslahı	Bitlis	taşkın koruma	26 816	06.02.1997
4- Erzincan Ovası pompaj Sul. 2.Kısım Mercan sağ sahil ana kanal ikmali	Erzincan	İkmal	46 668	06.02.1997
5- Bayburt Barajı Sulaması	Kars	5357	414 568	18.02.1997
6- Orta Sakarya Vadisi pom. Sul. 3.ks.	Eskişehir / Bilecik	4284	1 331 700	05.09.1997
7- Arkıkebir sulaması	Malatya	Yenileme	562 120	08.09.1997
8- Keçiborlu ovası pompaj sulaması 1.kısım	Isparta	7413	958 750	09.09.1997
9- Divriği sulaması 2.kısım ikmali	Sivas	500	334 000	18.09.1997
10- Milas ovası sulaması	Muğla	1821	519 120	26.09.1997
11- Acıpayam Kelekçi sulaması rehabiltasyonu	Denizli	2610	103 540	30.09.1997
12- Ağrı ovası Yazıcı sulaması	Ağrı	25861	6 297 750	03.12.1997
13- Atabey ovası sul.yeni.(pompa istasyonu)	Isparta		21 240	19.09.1997
14- Atabey ovası sul.yeni.(tamamlama)	Isparta		213 152	30.10.1997
15- Atabey ovası sul.yeni.(cep ovaları pom.ist.)	Isparta		37 500	15.12.1997
16- Senirkent ovası sul.yenileme	Isparta		684 875	24.10.1997
17- Adıyaman -Samsat pompaj sulaması	Adıyaman	2450	1 554 000	17.12.1997
III- İÇMESUYU TESİSLERİ				
1- Yenihayat barajı Çorum isale hattı	Çorum	İsale hattı	670 362	19.09.1997
2- Şanlıurfa içmesuyu arıtma tesisleri	Şanlıurfa		4 129 630	24.09.1997
3- Diyarbakır içmesuyu arıtma tesisi, ekip.tem.ve mont.	Diyarbakır		1 551 600	12.12.1997
4- Soğuksu yükleme ve Kumköy boşaltma tesisleri (KKTC)			967 139	26.12.1997
IV- ALÇAK BARAJ (GÖLETLER)				
1- Bursa Yenişehir Çiçeközü Göleti	Bursa	900	171 045	07.01.1997
2- Konya-Hadim İnönü Yaylası Göleti ve Sulaması	Konya	155	103 600	08.01.1997
3- Konya-Selçuklu Malas Göleti ve Sulaması	Konya	115	87 750	09.01.1997
4- Konya-Seydişehir Taraşçı Göleti ve Sulaması	Konya	158	61 200	10.01.1997
5- Bursa Karacabey Bayramdere göleti	Bursa	192	46 210	16.01.1997
6- Van-Özalp Göleğin Göleti	Van	349	87 612	17.01.1997
7- Aydın Karacasu Ataköy Göleti ve Sulaması	Aydın	185	119 035	30.01.1997
8- Denizli Çardak Beylerli Göleti ve sulaması	Denizli	828	327 900	27.02.1997
9- Balıkesir-Dursunbey Akbaşlar göleti ve sul.	Balıkesir	169	112 497	24.06.1997

İŞİN ADI	İLİ	FAYDASI	İHALE BEDELİ (milyon TL)	İHALE TARİHİ
10- Balıkesir-Merkez Armutalan göleti ve sulaması	Balıkesir	111	105 000	16.09.1997
11- Balıkesir-Balya Ilıca göleti ve sulaması	Balıkesir	181	300 650	10.09.1997
12- Manisa-Kula göleti	Manisa	180	127 400	25.09.1997
13- Balıkesir-İvrindi Korucu göleti ve sulaması	Balıkesir	129	137 700	25.09.1997
14- İçel Merkez Aslanköy göleti ve sulaması	İçel	178	467 029	30.09.1997
15- Konya-Kadınhanı Beykavağı göleti ve sulaması	Konya	364	123 658	03.10.1997
16- Kilis merkez Sapkanlı Göleti ve sulaması	Kilis	209	161 150	05.12.1997
17- Keşan-Küçükdoğanca Göleti ve sulaması	Edirne	255,4	86 129	15.12.1997
18- Burdur Yeşilova Değirmendere göleti ve sul.	Burdur	182	325 710	09.12.1997
19- Isparta-Yalvaç Kozluçay göleti ve sulaması	Isparta	165	116 200	12.11.1997
V- YERÜSTÜSUYU SULAMALARI				
1- Manisa-Salihli Karayahşi köyü arazisi pom.sul.	Manisa	1087	83 375	20.10.1997
2- Adıyaman-Gerger Gölyurt köyü araz.pompaj sul.	Adıyaman	143	83 380	10.11.1997
3- Hatay-Samandağ göleti sulaması	Hatay	222	53 185	27.11.1997
4- Kilis Merkez Üçpınar göleti sulaması	Kilis	325	127 500	25.11.1997
5- Antalya-Manavgat Değirmenözü Çaltepe sulaması	Antalya	730	51 008	10.09.1997
6- Eskişehir Merkez Keskin göleti sulaması	Eskişehir	1112	87 000	29.08.1997

DSİ Genel Müdürlüğünce 30.06.1997-31.12.1997 tarihleri arasında;

- 10 adet baraj,
  - 7 adet sulama ve taşkın tesisi,
  - 4 adet içmesuyu tesisi,
  - 31 adet gölet, gölet sulaması ve yerüstüsuyu sulaması,
- işleri bitirilmiştir.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE 1997 YILINDA BİTİRİLEN İŞLER

<u>İŞİN ADI</u>	<u>İLİ</u>	<u>AMACI</u>
<u>BARAJLAR</u>		
1- Kralkızı barajı ve HES	Diyarbakır	Sulama+Enerji
2- Dicle barajı ve HES	Diyarbakır	Sulama+Enerji
3- Armağan barajı	Kırklareli	Sulama
4- Erzincan barajı	Erzincan	Sulama
5- Çamlığöze barajı	Sivas	Sulama
6- Madra barajı	Balıkesir	Sulama
7- Çat barajı	Malatya	Sulama
8- Yenihayat barajı	Çorum	Sulama
9- Karaova barajı	Kırşehir	Sulama
10- Bademli barajı	Burdur	Sulama
<u>SULAMA VE TAŞKIN TESİSLERİ</u>		
1- Seydişehir-Suğla I.kademe pompaj sul.	Konya	Sulama
2- Paşaköy grubu sulaması	Yozgat	Sulama
3- Aksu pompaj sulaması(sağ sahil)	Antalya	Sulama
4- Harran ovası sulaması 4.kısım	Ş.urfa	Sulama
5- Koçköprü sol sahil sulaması 2.kısım	Van	Sulama
6- Örenler sulaması ve drenajı	Afyon	Sulama
7- Gazibey sulaması	Sivas	Sulama
<u>İÇMESUYU TESİSLERİ</u>		
1- Bursa içmesuyu su arıtma teçh.temini ve montajı	Bursa	İçmesuyu
2- Konya içmesuyu arıtma tesisi ve depo inşaatı	Konya	İçmesuyu
3- Ankara içmesuyu Eğrekkaya bar.Kurtboğazi Ank.İsale hattı	Ankara	İçmesuyu
4- Elazığ içmesuyu I.kademe isale hattı inşaatı	Elazığ	İçmesuyu
<u>GÖLET, GÖLET SULAMALARI VE YERÜSTÜSUYU SULAMALARI</u>		
1- Muğla-Fethiye Yukarı Akçay sulaması	Muğla	Sulama
2- Bilecik Söğüt Borçak göleti	Bilecik	Sulama
3- Kütahya-Emet Yeniceköy 1 göleti	Kütahya	Sulama
4- Kütahya-Emet Çerte 1 göleti	Kütahya	Sulama
5- Eskişehir-Merkez Keskin göleti	Eskişehir	Sulama
6- Bolu-Göynük Çayköy göleti	Bolu	Sulama
7- Samsun 19 Mayıs üniversitesi göleti	Samsun	İçmesuyu
8- Ordu-Kabadüz Çambaşı 2 göleti	Ordu	Sulama
9- Edirne-Merkez Uzgaç göleti	Edirne	Sulama
10- Edirne-Uzunköprü Kavakayazma göleti	Edirne	Sulama
11- Tekirdağ-Çorlu Türkmenli göleti	Tekirdağ	Sulama
12- Yozgat-Şefaati Kuzayca göleti	Yozgat	Sulama
13- Afyon-Sincanlı Kırka göleti	Afyon	Sulama

İŞİN ADI	İLİ	AMACI
14- Isparta-Şarkikaraağaç Örenköy göleti	Isparta	Sulama
15- Burdur-Ağlasun Gölyeri göleti	Burdur	Sulama
16- Burdur-Çaldır Söğüt göleti	Burdur	Sulama
17- Aydın-Germencik Hıdırbeyli göleti	Aydın	Sulama
18- Denizli-Tavas Tavas göleti	Denizli	Sulama
19- Çanakkale-Biga Kozçeşme göleti	Çanakkale	Sulama
20- Uşak-Eşme Güneyköy göleti sulaması	Uşak	Sulama
21- Konya-Sarayönü Başhöyük göleti sulaması	Konya	Sulama
22- Çorum-Mecitözü Hıdırlık göleti sulaması	Çorum	Sulama
23- Edirne-Uzunköprü Kurtbey göleti sulaması	Edirne	Sulama
24- Antalya-Korkuteli Dikenli göleti sulaması	Antalya	Sulama
25- Isparta-Uluborlu İleydağ göleti sulaması	Isparta	Sulama
26- Adıyaman-Karahöyük göleti sulaması	Adıyaman	Sulama
27- Balıkesir-Merkez Şamlı göleti sulaması	Balıkesir	Sulama
28- Kayseri-Pınarbaşı Yahyabey köyü arazisi sulaması	Kayseri	Sulama
29- Antalya-Merkez Kızıllı köyü civarı pompaj sulaması	Antalya	Sulama
30- Sivas-Gürün Yamaç arazileri sulaması	Sivas	Sulama
31- Muğla-Fethiye Yukarı Akçay sulaması	Muğla	Sulama

30/06/1997- 31/12/1997 TARİHLERİ ARASINDA YAPILAN TÖRENLER

22.07.1997	Isparta İleydağı Göleti	Açılış
23.07.1997	Isparta Şarkikaraağaç Yeniköy Pompa istasyonu	Açılış
23.07.1997	Isparta Yalvaç Dedeçam göleti	Açılış
23.07.1997	Isparta Tokmacık Çaltı Projesi pompa istasyonu	Temel Atma
08.08.1997	Dim barajı	Temel Atma
21.08.1997	Alanya II.Merhale Projesi Dim Barajı	Temel Atma
09.08.1997	Dalaman Akköprü Barajı ve HES	Temel Atma
29.08.1997	Bedirkale Barajı ve Sulaması	Açılış
29.08.1997	Güzelce Barajı	Temel Atma
21.09.1997	Çatalan Barajı	Açılış
28.09.1997	Baklan Ovası Sulaması III.Kısım	Açılış
25.10.1997	Kralkızı Barajı	Su Tutma
25.10.1997	Dicle Barajı	Su Tutma
23.11.1997	Izmir İçmesuyu Projesi Tahtalı Sistemi Su Alma Yapısı ve Arıtma Tesisi	Açılış
09.12.1997	Kırşehir Karaova Barajı	Su Tutma
13.12.1997	Alpu Barajı	Temel Atma

1998 yılında;

-Tarım sektöründe **26423 hektarlık** alana sulama hizmeti verecek olan 7 adet (Eskişehir-Darıdere barajı ilave sahalar sulaması, Konya-Dineksaray pompaj sulaması, Adana-Aşağı Ceyhan Kozan II.merhale, Hatay-Yarseli, Antalya-Gazipaşa, Isparta-Şarkikaraağaç ve Burdur-Bozçay-Bademli),

-Enerji sektöründe **Adana-Seyhan-Çatalan** projesi,

-Hizmetler sektöründen de **Antalya içmesuyu**,

olmak üzere toplam 9 adet proje bitirilmiştir.

1998 yılında;

-Hatay-Yayladağ,

-Bingöl-Özlüce,

-Batman-Batman,

-Kırşehir-Sıddıklı,

-Çanakkale-Bakacak,

-Adıyaman-Çamgazi,

barajlarında su tutulmuş, **Beyköy HES'in** de inşaatı tamamlanmış ve santral daimi teçhizatın montaj çalışmalarına devam edilmiştir. Ayrıca; 1998 yılında küçük su işleri kapsamında yürütülen 12 adet gölet (alçak baraj) (**5846 hektar**), 17 adet gölet sulaması (**7070 hektar**) ve 9 adet yerüstüsu su sulaması (**1570 hektar**) tamamlanmıştır.

1998 yılında **80000 hektar** alanın sulamaya açılması hedef alınmasına karşın **100785 hektar** alanın sulamaya açılması gerçekleştirilmiştir. Enerji sektöründe 1998 yılında **Kralkızı barajı ve HES (20/09/1998)** enerji üretimine alınmış olup, 1998 yılında içme-kullanma ve endüstri suyu temin amaçlı inşaatı devam eden tesislerin tamamlanması ile **İzmir iline 127,7 milyon m³** ve **İçel iline 48 milyon m³**

olmak üzere toplam 175,7 milyon m³ içme-kullanma ve endüstri suyu temin edilmiştir.

DSİ Genel Müdürlüğünce 1998 yılında 6 adet işin kesin kabulü, 16 işin ise geçici kabulü yapılmıştır.

- Kastamonu-Kırcalar Sulaması (22.05.1998),
- Burdur-Çavdır Barajı (12.06.1998),
- Çanakkale-Bayramiç Barajı (28.08.1998),
- İzmir-Seferihisar Sulaması İnşaatı (15.09.1998),
- Yozgat-Gelingüllü Projesi Paşaköy Grubu Sulama inşaatı (04.11.1998),
- Van-Erciş Koçköprü Sol Sahil Sulaması 2. Kısım İnşaatı (12.11.1998)

işlerinin kesin kabulleri yapılmıştır.

- Antalya-Aş.Aksu II. Merhale Projesi Sağ Sahil Pompaj Sulaması (22.05.1998),
- Sivas-Gazibey Sulaması (22.05.1998),
- Balıkesir-Madra Barajı (31.03.1998),
- Afyon-Örenler Sulaması ve Drenajı (05.06.1998),
- Iğdır-Doğu Iğdır 4. Kısım Sulaması (17.06.1998),
- Şanlıurfa-Harran Ovası Sulaması I. Kısım (03.07.1998),
- Denizli-Baklan Ovası 3. Kısım İnşaatı (25.03.1998),
- Malatya-Çat İsale Tüneli İnşaatı (04.09.1998),
- Aydın-Germencik-Hıdırbeyli Gölet ve Sulaması İnşaatı (23.07.1998),
- Muğla-Bayır Kazan Göleti Sulaması (09.08.1998),
- Erzurum-Kuzgun Barajı ve HES (02.06.1998),
- Diyarbakır-Kralkızı Barajı ve HES (14.07.1998)(20.09.1998),
- Erzurum-Daphan Ovası Cazibe Sulaması ve işletme tesisleri I.kısım (18.09.1998),
- Eskişehir-Beyköy HES Santral Binası ve İsale Hattı (09.07.1998),
- Sivas-Çamlığöze Barajı ve HES (09.07.1998),

- İzmir İçmesuyu Projesi Tahtalı Barajı Su Alma Yapısı, Pompa istasyonu, Arıtma tesisi (31.03.1998),
- KKTC Su Temini (Soğuk Su Yükleme ve Kum Köy Boşaltma Tesisleri) (25.07.1998)

inşaatlarının geçici kabulleri yapılmıştır.

DSİ Genel Müdürlüğünce 1998 yılında;

- 12 adet baraj,
- 11 adet sulama ve taşkın tesisi,
- 4 adet içmesuyu tesisi,
- 22 adet alçak baraj(gölet),
- 4 adet yerüstüsu sulaması,

işinin ihalesi gerçekleştirilmiştir.

DSİ Genel Müdürlüğünce 1998 yılında yapılan ihaleler, törenler ve bitirilen işler aşağıda verilmiştir.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE 1998 YILINDA YAPILAN İHALELER

İŞİN ADI	İLİ	FAYDASI	İHALE BEDELİ (milyon TL)	İHALE TARİHİ
I- BARAJLAR				
1 - Çekerek (Süreyyabey) barajı	Yozgat	Sulama	8 815 800	06.01.1998
2 - Karacasu barajı	Aydın	Sulama	3 355 200	07.01.1998
3 - Kiğı barajı ve HES	Bingöl	Enerji	16 978 000	19.01.1998
4 - Kapıkaya barajı	Malatya	Sulama	3 789 000	20.01.1998
5 - Gördes barajı	Manisa	Sulama	7 514 100	21.01.1998
6 - 19 Mayıs barajı	Samsun	Sulama	1 120 280	26.01.1998
7 - Hamzadere barajı	Edirne	Sulama	8 248 000	05.02.1998
8 - Bayramdere barajı	Çanakkale	Sulama	1 725 000	16.11.1998
9 - Torul barajı ve HES	Gümüşhane	Enerji	19 432 288	08.12.1998
10 - Seve barajı	Kilis	Sulama	1 641 900	10.12.1998
11 - İkizdere barajı	Aydın	Sulama	5 288 000	17.12.1998
12 - Kirazlıköprü barajı	Bartın	Sulama	5 645 200	24.12.1998
II - SULAMA VE TAŞKIN TESİSLERİ				
1 - Kılavuzlu sulaması I.kısım	K.Maraş	9368	9 238 900	23.01.1998
2 - Çanakkale Umurbey ovası sulaması	Çanakkale	2445	1 751 400	08.01.1998
3 - Ayhanlar sulaması ve drenajı	Nevşehir	1740	380 480	20.01.1998

İŞİN ADI	İLİ	FAYDASI	İHALE BEDELİ (milyon TL)	İHALE TARİHİ
4 - Gelingüllü pompaj sulaması	Yozgat	3057	2 241 000	22.01.1998
5 - Taşlıdere vadisi ıslahı 1.kısım	Rize	Taşkın koruma	611 000	02.07.1998
6 - İyidere vadisi ıslahı	Rize / Trabzon	Taşkın koruma	287 000	15.07.1998
7 - Fırtına vadisi ıslahı	Rize/Trabzo n	Taşkın koruma	358 200	20.07.1998
8 - Türkiye-Suriye sınırı fiz.güv. tes.Dicle neh.kıyı oyul.	Diyarbakır	Taşkın koruma	405 311	18.07.1998
9 - Kızıldamlar sulaması	Bilecik		1 334 500	24.12.1998
10 - Pazarcık ve Sireşanlı pompaj sulaması	K.Maraş		2 887 500	25.12.1998
11 - İznik-Ömerli, Orhaniye, Elbeyli, Yeniköy pompaj sulaması ikmali	Bursa		421 200	30.12.1998
III - İÇMESUYU TESİSLERİ				
1 - Konya içmesuyu pompa ist.ana besleme hat.ve depolar	Konya		735 750	09.01.1998
2 - Balıkesir içmesuyu arıtma tes.ve pom. ist.ekip. tem ve mont.	Balıkesir		1 676 000	07.01.1998
3 - Samsun-Hasköy ve Kökçüoğlu depoları	Samsun		500 300	12.02.1998
4 - Y.Çay Sis.İsaköy-Darlık-Ömerli isale hattı tünel akadük	İstanbul		4 719 793	15.04.1998
IV - ALÇAK BARAJ (GÖLETLER)				
1 - Kütahya Merkez Pullar göleti	Kütahya	111	68 778	15.01.1998
2 - Van - Özalp - Kurucan göleti ve sulaması	Van	390	165 275	27.01.1998
3 - K.Maraş - Elbistan - Sarsap göleti ve sulaması	K.Maraş	471	287 860	27.01.1998
4 - Merkez İntepe göleti ve sulaması	Çanakkale	101	281 232	07.07.1998
5 - Edirne Gazi Halil göleti ve sulaması	Edirne	30	61 950	20.07.1998
6 - Çan-Karakoca göleti ve sulaması	Çanakkale	271	817 960	04.08.1998
7 - Susurluk-Demirkapı göleti ve sulaması	Balıkesir	189	337 425	07.08.1998
8 - Balıkesir-Merkez Armutalan göleti ve sulaması	Balıkesir	111	311 080	19.08.1998
9 - Yenice-Kayatepe göleti ve sulaması	Çanakkale	310	327 997	31.08.1998
10 - Yalvaç-Körküler göleti ve sulaması	Isparta	215	242 842	08.09.1998
11 - Çanakkale-Yenice Çınar göleti ve sulaması	Çanakkale	106	277 700	05.11.1998
12 - Yenipazar göleti ve sulaması	Bilecik	272	358 280	03.12.1998
13 - Uzunköprü Çiftlikköy göleti ve sulaması	Edirne	48	57 850	08.12.1998
14 - Sivrice Dedeyolu göleti ve sulaması	Elazığ	372	639 100	09.12.1998
15 - Lüleburgaz Turgutbey göleti ve sulaması	Kırklareli	42	80 520	10.12.1998
16 - Darende Sofular Dedeyolu göleti ve sulaması	Malatya	306	392 700	10.12.1998
17 - Merkez Dolhan köyü göleti ve sulaması	Kırklareli	172	281 200	11.12.1998

İŞİN ADI	İLİ	FAYDASI	İHALE BEDELİ (milyon TL)	İHALE TARİHİ
18 - Çağlayancerit Merk göleti ve sulaması	K.Maraş	38	548 170	16.12.1998
19 - Nilüfer Güngören göleti	Bursa		180 024	24.12.1998
20 - Merkez Yenicekale (Meydan) göleti ve sulaması	K.Maraş	41	161 250	25.12.1998
21 - Nevşehir-Kozaklı Taşlıhöyük göleti ve sulaması	Nevşehir	252	177 420	25.12.1998
22 - Tekirdağ Malkara Karacahalil göleti ve sulaması	Tekirdağ	130	112 900	25.12.1998
V - YERÜSTÜSUYU SULAMALARI				
1 - Özbek ovası pompaj sulaması	Çanakkale	346	128400	18.06.1998
2 - Alleben göleti sulaması	Gaziantep	149	263 660	10.08.1998
3 - Hışılalık derivasyon kanalı	Konya		433 125	12.08.1998
4 - Karaman-Ermenek Güneyyurt sulaması	Karaman	1210	451 656	15.12.1998

DSİ Genel Müdürlüğünce 1998 yılında;

-7 adet baraj,

-5 adet sulama ve taşkın tesisi,

-5 adet içmesuyu tesisi,

-39 gölet, gölet sulaması ve yerüstüsu su sulaması,

işleri bitirilmiştir.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE 1998 YILINDA BİTİRİLEN İŞLER

İŞİN ADI	İLİ	AMACI
<u>BARAJLAR</u>		
1- Özlüce barajı ve HES	Bingöl	Enerji
2- Beyköy HES	Eskişehir	Enerji
3- Sıdıklı barajı	Kırşehir	Sulama
4- Bakacak barajı	Çanakkale	Sulama
5- Batman barajı	Batman	Sulama
6- Yayladağ barajı	Hatay	Sulama
7- Çamgazi barajı	Adıyaman	Sulama
<u>SULAMA VE TAŞKIN TESİSLERİ</u>		
1- Darıdere pompaj sulaması	Eskişehir	Sulama
2- Dineksaray pompaj sulaması	Konya	Sulama
3- Gazipaşa sulaması 3.kısım	Antalya	Sulama

İŞİN ADI	İLİ	AMACI
4- Şarkikaraağaç pompaj sulaması ve drenajı	Isparta	Sulama
5- Bademli sulaması	Burdur	Sulama
<u>İÇMESUYU TESİSLERİ</u>		
1- Elazığ içmesuyu projesi II.kademe isale hattı	Elazığ	İçmesuyu
2- Samsun-Çakmak barajı tasfiye tesisi Atakum arası isale hattı ve Atakum deposu	Samsun	İçmesuyu
3- Tahtalı barajı su alma yapısı pompa istasyonu ve arıtma tesisi	İzmir	İçmesuyu
4- Büyükçekmece tüneli ikmali	İstanbul	İçmesuyu
5- Antalya içmesuyu ana besleme hatları depo ve bağlantıları	Antalya	İçmesuyu
<u>GÖLET, GÖLET SULAMALARI VE YERÜSTÜSUYU SULAMALARI</u>		
1- Bursa-Nilüfer Kayapa göleti	Bursa	Sulama
2- Bursa-İnegöl Halhalca göleti	Bursa	Sulama
3- Sinop-mrk.Aşıklar (Nisiköy) göleti	Sinop	Sulama
4- Isparta-Ş.Karaağaç Şehitler (Çarıksaraylar) göleti	Isparta	Sulama
5- Isparta-Gelendost Balcı göleti	Isparta	Sulama
6- Isparta-Yalvaç Körküler göleti	Isparta	Sulama
7- Afyon-Sincanlı Taşoluk göleti	Afyon	Sulama
8- Kilis-Merkez Üçpınar göleti	Kilis	Sulama
9- Denizli-Tavas Tavass göleti	Denizli	Sulama
10- Gümüşhane-Şiran Yeşilbük Kızlarkalesi göleti	Gümüşhane	Sulama
11- Bursa-Büyükorhan Yenice göleti sulaması	Bursa	Sulama
12- Kütahya-Emet Çerte göleti sulaması	Kütahya	Sulama
13- Kütahya-Emet Yeniceköy göleti sulaması	Kütahya	Sulama
14- Konya-Ereğli Çayhan göleti sulaması	Konya	Sulama
15- Konya-Sarayönü Ladik göleti sulaması	Konya	Sulama
16- Ankara-Nallıhan Çamalan göleti sulaması	Ankara	Sulama
17- Adana-Hakkıbeyli göleti sulaması	Adana	Sulama
18- Samsun-Vezirköprü Karabük göleti sulaması	Samsun	Sulama
19- Amasya-Gümüşhacıköy İmirler göleti sulaması	Amasya	Sulama
20- Tokat-Merkez Akbelen göleti sulaması	Tokat	Sulama
21- Tekirdağ-Çorlu Türkmenli göleti sulaması	Tekirdağ	Sulama
22- Edirne-Mrk.Uzgaç göleti sulaması	Edirne	Sulama
23- Isparta-Yalvaç Hisarardı göleti sulaması	Isparta	Sulama
24- Afyon-Sincanlı Kırka göleti sulaması	Afyon	Sulama
25- Sivas-İmranlı Delice göleti sulaması	Sivas	Sulama
26- Sivas-Zara Şerefiye göleti sulaması	Sivas	Sulama

İŞİN ADI	İLİ	AMACI
27- Kilis-Merkez Balıklı göleti sulaması	Kilis	Sulama
28- Denizli-Tavas Tavas göleti sulaması	Denizli	Sulama
29- Aydın-Çine Akçaova göleti sulaması	Aydın	Sulama
30- Aydın-Germencik Hıdırbeyli göleti sulaması	Aydın	Sulama
31- Muğla Yatağan Bayır Kazan göleti sulaması	Muğla	Sulama
32- Giresun-Şebinkarahisar Toplukonak göleti sul.	Giresun	Sulama
33- Çanakkale-Çan Küçükülü göleti sulaması	Çanakkale	Sulama
34- Çanakkale-Biga Kozçeşme göleti sulaması	Çanakkale	Sulama
35- Bursa-Keles Çayören sulaması	Bursa	Sulama
36- Kütahya-Merkez Ağaçköy sulaması	Kütahya	Sulama
37- Amasya-Merkez Kızılkışlacık pompaj sulaması	Amasya	Sulama
38- Kayseri- Kocasinan Yemliha sulaması ikmal	Kayseri	Sulama
39- Muş-Bulanık Güllüova sulaması	Muş	Sulama

1998 YILINDA YAPILAN TÖRENLER

11.04.1998	Karpuzlu-Yaylakavak Barajı	Açılış
26.04.1998	Deriner Barajı ve HES	Temel Atma
27.04.1998	Atasu Barajı ve HES	Temel Atma
28.04.1998	KKTC'ye Balonla Su Taşıma	Su Taşıma
09.05.1998	Şanlıurfa İçmesuyu Arıtma Tesisi	Temel Atma
09.05.1998	Mardin Ana Kanalı Beton Kaplama İnş.	
17.05.1998	Erbaa Karakaya I.Kad.Pom.Sulaması	Açılış
22.06.1998	Ağrı-Yazıcı Barajı Sulaması	Temel Atma
28.06.1998	Çekerek (Süreyyabey) Barajı ve HES	Temel Atma
25.07.1998	KKTC'ye Su Taşıma Projesi	Açılış
15.08.1998	Milas Projesi Milas Ovası Sulaması	Temel Atma
16.08.1998	Avanos-Ayhanlar Projesi Ayhanlar Sul.	Temel Atma
17.08.1998	Kozaklı-Doyduk Projesi Doymuk Barajı	Temel Atma
20.08.1998	Yatağan Projesi Bayır Barajı	Temel Atma
22.08.1998	Aşağı Ipsala Projesi Hamzadere Barajı	Temel Atma
22.08.1998	Kırklareli Projesi Armağan Barajı	Açılış
03.09.1998	Harran Ovası Sulaması-I., II., III., IV. Kısım İnşatları	Açılış
04.09.1998	Boztepe Barajı	Temel Atma
04.09.1998	Kapıkaya Barajı	Temel Atma
04.09.1998	Çat Barajı ve Isale Tüneli	Açılış
13.09.1998	Tokat-Merkez Akbelen Göleti	Açılış
16.09.1998	Gönen -Keçiborlu Ovası Pompaj Sulaması I. Kısım Tünel İnşaatı	Temel Atma
20.09.1998	Batman Barajı ve Hidroelektrik Santrali	Su Tutulması
20.09.1998	Kralkızı Barajı ve Hidroelektrik	Açılış

24.09.1998	Santralı Kızılırmak nehrinin Obruk Barajı ve HES Derivasyon Tüneli'ne çevrilmesi	
07.11.1998	Iyidere ıslah projesi	Temel atma
07.11.1998	Taşlıdere ıslah projesi	Temel atma
08.11.1998	Fırtına vadisi ıslah projesi	Temel atma
09.11.1998	Erzurum içmesuyu projesi isale tüneli	Temel atma
20.09.1998	Kralkızı Barajı ve Hidroelektrik Santralı	Açılış
24.09.1998	Kızılırmak nehrinin Obruk Barajı ve HES Derivasyon Tüneli'ne çevrilmesi	
26.09.1998	Çanakkale Özbek ovası pom.sul. tes.	Temel Atma
26.09.1998	Çanakkale Mr.İntepe göleti ve sul. tes.	Temel Atma
12.10.1998	Sıddıklı Barajı	Su Tutma
07.11.1998	Iyidere ıslah projesi	Temel atma
07.11.1998	Taşlıdere ıslah projesi	Temel atma
08.11.1998	Fırtına vadisi ıslah projesi	Temel atma
09.11.1998	Erzurum içmesuyu projesi isale tüneli	Temel atma
04.12.1998	Çanakkale-Çan Karakoca göleti ve tes.	Temel Atma
04.12.1998	Çanakkale-Çan Karakoca göleti ve tes.	Temel Atma
04.12.1998	Çanakkale-Yenice Kayatepe göl.ve tes.	Temel Atma
08.12.1998	Manavgat çayı su temini	Açılış
19.12.1998	Biga-Ayıldere göleti ve tes.	Temel Atma
19.12.1998	Çanakkale-Lapseki Bayramdere barajı ve tesisleri	Temel Atma

1999 yılında;

- Tarım sektöründen **Aydıntepe-Çayır yolu,**
- Enerji sektöründen **Boyabat (Derivasyon tünelleri), Kelkit-Karakaş (Kılıçkaya, Çamlığöze barajı ve HES)**
- Hizmetler sektöründen **İzmir içmesuyu, Ankara içmesuyu,** projeleri bitirilmiştir.
- Enerji sektöründe yürütülen projelerden;
  - **Kuzgun barajı ve HES'in 25/06/1999 tarihinde I.ünitesi, 30/08/1999 tarihinde II.ünitesi,**
  - **Özlüce barajı ve HES'in 25/10/1999 tarihinde I.ünitesi, tecrübe işletmesine,**
  - **Dicle ve Karkamış barajlarının I.üniteleri enerji üretimine alınmıştır.**

Ayrıca,

- Ankara-Akyar,
- Eskişehir-Yenice,
- Gaziantep-Karkamış,

barajlarında da su tutulmuştur.

Küçük su işleri projeleri kapsamında (Taşkın, taşkın ve rusubat kontrolü, kurutma, yerüstü ve yeraltısuyu sulamaları ile göletler) yürütülen 147 adet gölet inşaatından 17 adedi 1999 yılında tamamlanmış olup, 130 adet gölet inşaatına 2000 yılında devam edilecektir. Ayrıca, önceki yıllarda göleti tamamlanmış olan 7 adet gölet sulaması (1991 hektar) 1999 yılı sonunda tamamlanmıştır.

DSİ Genel Müdürlüğünce 1999 yılında 12 adet işin kesin kabulü, 15 işin ise geçici kabulü yapılmıştır.

- Afyon-Sandıklı Örenler Sulaması ve Drenajı (18/06/1999),
  - Denizli-Baklan Ovası Sulaması III.kısım (26/06/1999),
  - Şanlıurfa-Harran Ovası Sulaması I.Kısım (30/06/1999),
  - Doğu Iğdır Sulaması IV.Kısım (09/07/1999),
  - Şanlıurfa-Harran Ovası Sulaması IV.Kısım (13/07/1999),
  - Çanakkale-Bakacak Barajı ve Tesisleri (17/09/1999),
  - Malatya-Çat İsale Tüneli (10/09/1999),
  - Bingöl-Gayt Barajı II.Kısım (30/09/1999),
  - Erzincan Barajı (02/10/1999),
  - Diyarbakır-Kralkızı Barajı ve HES (12/07/1999),
  - Sivas-Çamlığöze Barajı ve HES (25/06/1999),
  - Eskişehir-Beyköy HES Santral Binası ve İsale Kanalı (19/11/1999),
- inşaatlarının kesin kabulleri yapılmıştır.

- Aydın-Çine Akçaova Göleti ve Sulaması (29/06/1999),
- Şanlıurfa-Harran Ovası Sulaması III.Kısım (02/07/1999),
- Isparta-Şarkikaraağaç Pompaj Sulaması ve Drenajı (09/07/1999),
- Şanlıurfa Ovası Sulaması (15/07/1999),
- Bilecik-Darıdere Pompaj Sulaması (23/07/1999),
- Antalya-Aşağı Aksu II Merhale Projesi Sağ Sahil Pompaj Sulaması (14/07/1999),
- Antalya-Gazipaşa Sulaması III. Kısım (14/07/1999),
- Burdur-Bademli Sulaması (10/08/1999),
- Konya-Doğanhisar Deştiğin Göleti ve Sulaması (17/09/1999),
- Adana-Kozan Pompaj Sulaması (08/10/1999),
- Adıyaman-Çamgazi Barajı (13/10/1999),
- Erzurum-Aşağı Pasinler Cazibe Sulaması (22/10/1999),
- Ankara-Çubuk II.Barajı Pursaklar İsale Hattı 10/08/1999),
- İzmir-Tahtalı Barajı İsale Hattı (17/09/1999),
- Antalya İçmesuyu Ana Besleme Hatları ve Depo (03/10/1999)

inşaatlarının geçici kabulleri yapılmıştır.

DSİ Genel Müdürlüğünce 1999 yılında;

- 3 adet baraj,
- 1 adet sulama ve taşkın tesisi,
- 2 adet alçak baraj(gölet),
- 1 adet yerüstüsu su sulaması,

işinin ihalesi gerçekleştirilmiştir.

DSİ Genel Müdürlüğünce 1999 yılında yapılan ihaleler, törenler ve bitirilen işler aşağıda verilmiştir:

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE 1999 YILINDA YAPILAN İHALELER

İŞİN ADI	İLİ	FAYDASI	İHALE BEDELİ (milyon TL)	İHALE TARİHİ
I- BARAJLAR				
1- Borçka barajı ve HES	Artvin	Enerji	68 785 842	*24.03.1999
2- Muratlı barajı ve HES	Artvin	Enerji	44 657 790	*24.03.1999
3- Şanlıurfa tüneli ve tesisleri ikmal inşaatı tamamlanması	Şanlıurfa	Tarım+Enerji	3 381 987	27.04.1999
II- SULAMA VE TAŞKIN TESİSLERİ				
1- Senirkent Akkeçili ve Garip köyleri pompaj sulaması ikmal	Isparta	1923	2 193 750	21.09.1999
III- ALÇAK BARAJ (GÖLETLER)				
1- Malatya Arapkir göleti ve sulaması	Malatya	715	231 840	10.02.1999
2- Aydın-Koçarlı Karacaören göleti	Aydın		165 010	25.02.1999
V- YERÜSTÜSUYU SULAMALARI				
1- Sivas Yıldızeli Yıldız göleti sulaması	Sivas	1693	1 083 000	25.08.1999

* Sözleşme tarihi

DSİ Genel Müdürlüğünce 1999 yılında;

-3 adet baraj,

-6 adet sulama ve taşkın tesisi,

-4 adet içmesuyu tesisi,

-26 gölet, gölet sulaması ve yerüstüsuyu sulaması,

işleri bitirilmiştir.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE 1999 YILINDA BİTİRİLEN İŞLER

İŞİN ADI	İLİ	AMACI
BARAJLAR		
1- Yenice barajı ve HES	Eskişehir	Enerji
2- Karkamış barajı ve HES	Gaziantep	Enerji
3- Akyar barajı	Ankara	İçmesuyu

İŞİN ADI**İLİ****AMACI****SULAMA VE TAŞKIN TESİSLERİ**

1- Karaisalı ovası sulaması	Adana	Sulama
2- Kozan pompaj sulaması ana kanal,şebeke ve pompa binası	Adana	Sulama
3- Şanlıurfa ovası sulaması	Şanlıurfa	Sulama
4- Şanlıurfa ovası sulaması 2.kısım	Şanlıurfa	Sulama
5- Harran ovası sulaması 3.kısım	Şanlıurfa	Sulama
6- Masat sulaması	Bayburt	Sulama

İÇMESUYU TESİSLERİ

1- İzmir Tahtalı isale hattı	İzmir	İçmesuyu
2- Akyar-Eğrekkaya isale hattı	Ankara	İçmesuyu
3- Çubuk 2 barajı Pursaklar isale hattı	Ankara	İçmesuyu
4- Kayaş-Bayındır barajı Pursaklar arıtma tes.	Ankara	İçmesuyu

GÖLET, GÖLET SULAMALARI VE YERÜSTÜSUYU SULAMALARI

1 -Bursa-Kestel Aksu Uşakpınar göleti	Bursa	Sulama
2 -Ankara-Evren Köprüdere göleti	Ankara	Sulama
3 -Çankırı-Korgun Maruf köyü göleti	Çankırı	Sulama
4 -Osmaniye-Bahçe Arıklıkış köyü göleti	Osmaniye	Sulama
5 -Samsun-Havza Dereköy göleti	Samsun	Sulama
6 -Samsun-Havza Hacıdede (Ballıkaya) göleti	Samsun	Sulama
7 -Amasya-Merzifon Yakacık göleti ve sulaması	Amasya	Sulama
8 -Amasya-merkez İbecik göleti	Amasya	Sulama
9 -Amasya-Taşova Destek göleti ve sulaması	Amasya	Sulama
10 -Tokat-merkez Kızık göleti	Tokat	Sulama
11 -Sinop-Durağan Karaca göleti	Sinop	Sulama
12 -Malatya-Hekimhan Güzelyurt göleti	Malatya	Sulama
13 -Elazığ-Maden Işıktepe göleti	Elazığ	Sulama
14 -Van-Özalp Morçişek göleti	Van	Sulama
15 -Muş-Bulanık Çaygeldi göleti	Muş	Sulama
16 -Aydın-Çine Çatak göleti	Aydın	Sulama
17 -Giresun-Alucra İngölü göleti	Giresun	Sulama
18 -Bursa-Merkez Gölcük göleti sulaması	Bursa	Sulama
19 -Bursa-İnegöl Halhalca göleti sulaması	Bursa	Sulama
20 -Bursa-Kozluören göleti sulaması	Bursa	Sulama
21 -Konya Doğanhisar Deştiğin göleti sulaması	Konya	Sulama
22 -Edirne-Uzunköprü Kavakayazma göleti sulaması	Edirne	Sulama
23 -Isparta-Atabey göleti Derivasyon kanalı ikmali	Isparta	Sulama
24 -Afyon-Serban göl.ve sul.ikm.	Afyon	Sulama
25 -Amasya-mrk.Filingirler II.kademe pompaj sulaması	Amasya	Sulama
26 -Adıyaman-Çelikhhan ilçesi ile Pınarbaşı kas.arz.pom.sul.	Adıyaman	Sulama

1999 YILINDA YAPILAN TÖRENLER

12.06.1999

Konya Dineksaray pompaj sulaması

Açılış

23.11.1999

Artvin-Borçka, Muratlı Barajı ve HES

Temel atma

18.12.1999	Bingöl-Özlüce Barajı ve HES	Açılış
20.12.1999	Gaziantep Karkamış Barajı ve HES	Açılış

2000 Yılı faaliyetleri kapsamında, DSİ Genel Müdürlüğünce 27 işin ihalesi gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda;

- Acıçay Projesi Koyunbaba Barajı ve Sulaması Mühendislik Hizmetleri,
- Büyük Karacay Projesi Anadone Toplama ve Mühendislik Hizmetleri,
- Ordu Projesi Ordu Barajı ve HES Planlama Mühendislik Hizmetleri,
- GAP Hilvan-Siverek Projesi Anadone Toplama ve Planlama Mühendislik Hizmetleri,
- Adıyaman Göksu Araban Projesi Çataltepe Barajı ve Sulaması Anadone Toplama ve Planlama Mühendislik Hizmetleri,
- Kars Projesi Kars Barajı ve Sulaması Planlama Mühendislik Hizmetleri,
- Manavgat havzası taşkın önleme tesisleri Planlama Mühendislik Hizmetleri,
- Porsuk havzası su yönetim planı projesi Planlama Mühendislik Hizmetleri,
- KKTC su master planı Planlama Mühendislik Hizmetleri,
- Bitlis Adilcevaz Gülistan Ovası sulama Planlama Mühendislik Hizmetleri,
- Bitlis Tatvan projesi Küçüksu barajı ve Rahva ovası sulaması Planlama Mühendislik Hizmetleri,
- Ankara-Ş.Koçhisar Peçenek projesi ÇED ön raporu hazırlanması,
- Kırıkkale-Sulakyurt projesi ÇED ön raporu hazırlanması,
- Erzurum-Şehitler barajı Kat'i Proje Yapımı,
- Kilis-Afrin barajı Kat'i Proje Yapımı,
- Muğla-Derince barajı Kat'i Proje Yapımı,
- Yozgat-Hasbek barajı Kat'i Proje Yapımı,
- Akhisar-Gördes sulaması Kat'i Proje Yapımı,
- Emet-Orhaneli sulaması Kat'j Proje Yapımı,
- GAP (Gaziantep projesi) Kat'i Proje Yapımı,

-Erzurum(Kuzgun Daphan I.Merhale) Karasu ovası sulaması Kat'i Proje Yapımı,

-İnegöl sulaması ve Çiçekközü göleti sulaması Kat'i Proje Yapımı,

-Yüksekova-Dilimli sulaması Kat'i Proje Yapımı,

-İzmir İçmesuyu -Gördes ve Çağlayan Projesi Kat'i Proje Yapımı,

-Ankara 11. Merhale Kavşakkaya Projesi Kat'i Proje Yapımı,

-Kayseri içmesuyu Kat'i Proje Yapımı,

-Mardin Kızıltepe içmesuyu Projesi Planlama ve Kat'i Proje Yapımları

2000 yılında ihale edilmiştir.

2000 yılı programında;

-234 adet tarım,

-44 adet enerji ,

-21 adet içmesuyu,

-1 adet çevre sektöründen olmak üzere toplam 300 adet büyük su işi projesi yer almaktadır. Bu projelerden tarım sektöründe İçel Berdan II.merhale, Isparta-Aksu Yılanlı ve Kastamonu-Devrekani Beyler projeleri bitirilmiştir. Küçük su işleri projeleri kapsamında yürütülen 159 adet gölet inşaatından 14 adedi, önceki yıllarda göleti tamamlanmış olan 9 adet gölet sulaması (3155 hektar) ve 32 hektar alana sulama hizmeti götüreceği olan 1 adet yerüstüsu sulaması tamamlanmıştır.

2000 yılı programında bulunan "Büyük Su İşleri" projelerinin toplam sulama alanı **3202770 hektar** olup, geçmiş yıllarda tamamlananlar dahil **749481 hektar** işletmeye açılmıştır. Halen **581171 hektar** alanın sulama şebekesi inşaatı, 1,6 milyon hektar alanın da baraj ve ana kanal inşaatları devam etmektedir.

-Antalya-Çayboğazı,

-Isparta-Sorgun,

barajları da tamamlanmıştır .

DSİ Genel Müdürlüğü yatırım programı enerji sektörü kapsamında yer alan projelerden 2000 yılında **Beyköy HES, Yenice ve Çamlığöze** barajının tüm üniteleri, **Dicle** barajının 2. ünitesi devreye alınmıştır. 183 milyon m3 İçme-kullanma ve endüstri suyu temin edecek olan **Manavgat çayı su temini** projesi tamamlanmış olup, su satışı ile ilgili görüşmeler sürdürülmektedir.

DSİ Genel Müdürlüğünce 2000 yılında 22 adet işin kesin kabulü, 6 işin ise geçici kabulü yapılmıştır. Bu kapsamda;

- **Muğla Bayır Kazan Göleti ve Sulaması Tamamlama (28/01/2000),**
- **Erzincan Çadırtepe Pompaj Sulaması (24/02/2000),**
- **Aydın-Çine Akçaova göleti ve sulaması (19/04/2000),**
- **Şanlıurfa-Harran ovası sulaması III.kısım (09/06/2000),**
- **İstanbul Büyükçekmece tüneli ikmali (06/04/2000),**
- **Aydın Çine Akçaova Gölet ve Sulaması (19/04/2000),**
- **İzmir içmesuyu Tahtalı barajı isale hattı (17/05/2000),**
- **Mersin tasfiye tesisleri III.kademe inşaat teçhizat temin ve montajı (25/05/2000),**
- **Antalya Gazipaşa Sulaması III. Kısım (23/06/2000),**
- **Bursa içmesuyu D12-2 ve D16 depoları(26/05/2000),**
- **Samsun Çakmak barajı arıtma tesisleri Atakum arası isale hattı depo (02/06/2000),**
- **Akyar - Eğrekkaya isale hattı (26/07/2000),**
- **Çubuk 2 barajı Pursaklar isale hattı (27/07/2000),**
- **Şarkikaraağaç Pompaj Sulaması (15/08/2000),**
- **Burdur Bademli Sulaması (29/08/2000),**
- **Isparta Atabey Ovası Sulaması Yenilemesi (Pompa) (11/09/2000),**
- **Bakacak Barajı (28/09/2000),**
- **Konya Değiştigin Göleti ve Sulaması (17/10/2000),**

- Gümüşhane Aydıntepe Çayır yolu Projesi Masat Sulaması (19/10/2000),
- GAP (Adıyaman Çamgazi Barajı) (09/11/2000),
- Erzurum Aşağı Pasinler Cazibe Sulaması İkmali (16/11/2000),
- Antalya İçmesuyu Projesi Ana Besleme Hatları Depo ve Bağlantıları (17/11/2000)

inşaatlarının kesin kabulleri yapılmıştır.

- Gümüşhane Masat sulaması (02/05/2000),
- Hatay-Yayladağ barajı (07/06/2000),
- Van-Özalp göleti ve sulaması (16/05/2000),
- Manavgat çayı su temini (15/06/2000),
- Yeni Hayat Barajı Çorum İsale Hattı (07/08/2000),
- Kastamonu Devrekani Beyler Sulaması (21/12/2000)

inşaatlarının geçici kabulleri yapılmıştır.

DSİ Genel Müdürlüğünce 2000 yılında;

- 3 adet sulama ve taşkın tesisi,
- 2 adet içmesuyu tesisi,
- 29 adet alçak baraj(gölet),
- 5 adet yerüstüsu sulaması,
- 1 adet bina ve tesis yapımı,

işinin ihalesi gerçekleştirilmiştir.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE 2000 YILINDA YAPILAN İHALELER

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE 2000 YILINDA YAPILAN İHALELER

<u>İŞİN ADI</u>	<u>İLİ</u>	<u>AMACI</u>	<u>İHALE BEDELİ</u> (milyon TL)	<u>İHALE TARİHİ</u>
I- <u>SULAMA VE TAŞKIN TESİSLERİ</u>				
1- Senirkent-Akkeçili ve Garip köyleri pompaj sulaması	Isparta	Sulama	3 167 550	03.07.2000
2- Küçükler sulaması	Uşak	Sulama	716 175	07.09.2000

<u>İŞİN ADI</u>	<u>İLİ</u>	<u>AMACI</u>	<u>İHALE BEDELİ</u> (milyon TL)	<u>İHALE TARİHİ</u>
3 - Seydişehir Karaören Pomp. Sul. II. İkmal	Konya	Sulama	1 644 000	06.12.2000
II- İÇMESUYU TESİSLERİ				
1 - B.İstanbul İçmesuyu II.Merhale Projesi Melen Sistemi Kapsamında:	İstanbul	İÇMESUYU		
a) Melen Terfi Deposu ile Kınıcılı Köyü Sırtı Arası Boru Hattı		Sözleşme tutarı	28 491 730	30.03.2000
b) Cumhuriyet İçmesuyu Arıtma Tesisi İnşaatı		Sözleşme tutarı	24 958 015	20.04.2000
c) 2,5m Çaplı Çelik Boruların 1. Kısımın Temini		Sözleşme tutarı	48 249 609	21.04.2000
d) Kınıcılı Köyü Sırtı Cumhuriyet Su Arıtma Tesisi Arası Boru Hattı		Sözleşme tutarı	26 367 911	28.04.2000
e) Melen Sistemi 9 nolu paket "2,5 m çaplı çelik boruların 2. Kısım Temini"		Sözleşme tutarı	46 524 702	05.05.2000
f) Melen Sistemi 7 nolu paket "Boğaz Tünel Geçisi"		Sözleşme tutarı	59 972 163	04.08.2000
g) Melen Sistemi 10 nolu paket "2,5 m çaplı çelik boruların 3. Kısım Temini"		Sözleşme tutarı	11 790 936	09.08.2000
h) Melen Sistemi 6 nolu paket "Cumhuriyet Terfi Tankı ile Osmankuyu Kağıthane Arası Boru Hattı"		Sözleşme tutarı	19 015 221	11.08.2000
i) Melen Sistemi 1 nolu paket "Melen Regülatörü Melen ve Cumhuriyet Pompaj Sistemleri"		Sözleşme tutarı	32 172 489	05.09.2000
i) Melen Sistemi 4 nolu paket "Alaçalı Barajı ve İsale Tünelleri"		Sözleşme tutarı	20 405 860	23.08.2000
2 - Kars Acil İçmesuyu İsale Hattı	Kars	İçmesuyu	2 044 000	06.12.2000
III- ALÇAK BARAJ (GÖLETLER)				
1 - Bursa İnegöl Kurşunlu Göleti Bursa ve Sulaması		Sulama	492 500	25.10.2000
2 - Bursa Orhaneli Göynükbelen Göleti ve Sulaması	Bursa	Sulama	535 800	07.12.2000
3 - Kocaeli Kandıra Arıklar Göleti ve Sulaması	Kocaeli	Sulama	3 499 000	12.12.2000
4 - Küçükler Projesi Küçükler Sulaması	İzmir	Sulama	716 175	07.09.2000

<u>İŞİN ADI</u>	<u>İLİ</u>	<u>AMACI</u>	<u>İHALE BEDELİ</u> (milyon TL)	<u>İHALE TARİHİ</u>
5 - İzmir Karaburun Mordoğan Göleti ve Sulaması	İzmir	Sulama	894 200	03.10.2000
6 - Uşak-Banaz Ahat Göleti ve Sulaması	Uşak	Sulama	1 320 192	06.07.2000
7 - Eskişehir Mihalıcık Dağcı Göleti ve Sulaması	Eskişehir	Sulama	674 760	29.11.2000
8 - Eskişehir Alpu Yayıklı (Koşmat) Göleti ve Sulaması	Eskişehir	Sulama	1 035 450	21.12.2000
9 - Konya Hüyük Çavuş Göleti ve Sulaması	Konya	Sulama	601 470	24.10.2000
10 - Konya Bozkır Çağlayan Göleti ve Sulaması	Konya	Sulama	2 016 315	15.11.2000
11 - Adana - Yüreğir Kılıçlı Göleti Sulaması	Adana	Sulama	1 404 200	01.11.2000
12 - İçel Gülnar Köseçobanlı Göleti Sulaması	İçel	Sulama	975 480	21.11.2000
13 - Edirne Keşan Çamlıca Göleti ve Sulaması	Edirne	Sulama	311 250	26.09.2000
14 - Kırklareli Vize Sergen Göleti ve Sul.	Kırklareli	Sulama	1 013 200	20.07.2000
15 - Bitlis - Hizan Koçluköy Göleti	Bitlis	Sulama	1 725 400	30.06.2000
16 - Afyon İhsaniye Ayazini Göleti ve Sulaması	Afyon	Sulama	654 075	03.10.2000
17 - Afyon İhsaniye Üçlerkayası Göleti ve Sulaması	Afyon	Sulama	494 700	31.07.2000
18 - Balıkesir Merkez Ortaca Göleti ve Sulaması	Balıkesir	Sulama	440 160	27.06.2000
19 - Balıkesir Dursunbey Akbaşlar Göleti ve Sulaması	Balıkesir	Sulama	813 960	02.11.2000
20 - Balıkesir Merkez Çinge Göleti ve Sulaması	Balıkesir	Sulama	770 448	16.11.2000
21 - Balıkesir Dursunbey Süleler Göleti ve Sulaması	Balıkesir	Sulama	636 480	07.12.2000
22 - Balıkesir Merkez Yağcılar Göleti ve Sulaması	Balıkesir	Sulama	500 960	11.12.2000
23 - Çanakkale Ezine Akçin Göleti	Çanakkale	Sulama	1 818 240	20.09.2000
24 - Çanakkale Biga Hacıpehlivanlı Göleti ve Sulaması	Çanakkale	Sulama	588 480	03.10.2000
25 - Çanakkale Yenice Hamdibey Asar Göleti ve Sulaması	Çanakkale	Sulama	1 280 240	12.06.2000
26 - Çanakkale Lapseki Beybaşı Göleti ve Sulaması	Çanakkale	Sulama	185 880	30.06.2000
27 - Çanakkale Bayramiç Örenli Göleti ve Sulaması	Çanakkale	Sulama	878 280	25.07.2000

<u>İŞİN ADI</u>	<u>İLİ</u>	<u>AMACI</u>	<u>İHALE BEDELİ</u> (milyon TL)	<u>İHALE TARİHİ</u>
28 - Çanakkale Biga Kaynarca Göleti ve Sulaması	Çanakkale	Sulama	3 081 600	26.10.2000
29 - Çanakkale Çan Altıkulaç Göleti ve Sulaması	Çanakkale	Sulama	1 620 000	10.11.2000
IV- YERÜSTÜSUYU SULAMALARI				
1 - Kocaeli Kandıra Arıklar Göleti ve Sulaması	Kocaeli	Sulama	3 499 000	12.12.2000
2 - İçel Silifke Evkaf Çitköy Arazisi Pompaj Sulaması	İçel	Sulama	818 590	08.11.2000
3 - Bitlis - Hizan Çökekyazı Sul.2.Kısım	Bitlis	Sulama	443 750	28.07.2000
4 - Hoyran sulaması rehabilitasyon ek saha sulama	İsparta	Sulama	321 060	13.01.2000
5 - Adıyaman Gölbaşı Yarbaşı Köyü Arazileri Pompaj Sulaması	Adıyaman	Sulama	201 530	21.09.2000
V - BİNA VE TESİS YAPIMI				
1 - Bolu DSİ 53. Şube Tesisi Deprem Hasarlarının Giderilmesi	Bolu		146 970	05.05.2000

DSİ Genel Müdürlüğünce 2000 yılında;

-2 adet baraj,

-2 adet sulama ve taşkın tesisi,

-1 adet içmesuyu tesisi,

-14 adet alçak baraj(gölet),

-9 adet gölet sulaması,

-1 adet yerüstüsü sulaması,

işleri bitirilmiştir.

DSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE 2000 YILINDA BİTİRİLEN İŞLER

İŞİN ADI	İLİ	AMACI
I - BARAJLAR		
1- Sorgun barajı	Isparta	Sulama
2- Çayboğazi barajı	Antalya	Sulama
II - SULAMA VE TAŞKIN TESİSLERİ		
1- Suğla 1.kademe pompaj sulaması	Konya	Sulama
2- Beyler sulaması	Kastamonu	Sulama
III - İÇMESUYU TESİSLERİ		
1- Çorum Yenihayat barajı-Çorum isale hattı	Çorum	İçmesuyu
IV - GÖLETLER (ALÇAK BARAJ)		
1 -Samandağ Karamanlı göleti	Hatay	Sulama
2 -Havza-Hacidede (Ballıkaya) göleti	Samsun	Sulama
3 -Havza-Dereköy göleti	Samsun	Sulama
4 -Durağan-Karaca göleti	Sinop	Sulama
5 -Taşova-Destek göleti	Amasya	Sulama
6 -Merkez-İbecik göleti	Amasya	Sulama
7 -Merzifon-Yakacık göleti	Amasya	Sulama
8 -Merkez-Kızık göleti	Tokat	Sulama
9 -Balabancık HİS	Tekirdağ	Sulama
10 -Lüleburgaz-Ahmetbey göleti	Kırklareli	Sulama
11 -İncesu Selkapanı	Kayseri	Sulama
12 -Eğridir Barla göleti	Isparta	Sulama
13 -Sandıklı Karacaören göleti	Afyon	Sulama
14 -Ezine Tavaklı Alemşah göleti	Çanakkale	Sulama
V - GÖLET SULAMALARI		
1 -Evren Köprüdere göleti sulaması	Ankara	Sulama
2 -Bahçe Arıklıkış göleti sulaması	Osmaniye	Sulama
3 -Akbelen göleti sulaması	Tokat	Sulama
4 -Şenkaya göleti sulaması	Erzurum	Sulama
5 -Uzgaç göleti sulaması	Edirne	Sulama
6 -Türkmenli göleti sulaması	Tekirdağ	Sulama
7 -Sincanlı Kırka göleti sulaması	Afyon	Sulama
8 -Sincanlı Taşoluk göleti sulaması	Afyon	Sulama
9 -Alucra İngiliz göleti sulaması	Giresun	Sulama
VI - YERÜSTÜSUYU SULAMALARI		
1 -Merkez Filingirler 2.kademe pompaj sulaması	Amasya	Sulama

2000 YILINDA YAPILAN TÖRENLER

24.06.2000	Beyköy HES ve Yenice barajı ve HES	Hizmete alınma
23.10.2000	Bartın-Kirazlıköprü Barajı	Temel atma
03.12.2000	Seve barajı	Temel atma

Hükümetler arası ikili görüşmeler çerçevesinde kredili olarak yapımı ele alınan 29 adet baraj ve hidroelektrik santralin toplam kurulu gücü 7652 MW, ortalama yıllık üretimi ise 25,365 milyar kilowatsaattir.

Kredili olarak yapılan projelerin son durumu aşağıda sunulmaktadır:

PROJE ADI	DURUMU
Karkamış Barajı ve HES	İşletmede
Deriner, Borçka, Muratlı Baraj ve HES'ler	İnşa halinde,
Yusufeli, Kargı, Gürsöğüt, Ermenek, Hakkari, Alpaslan-II, Konaktepe I-II, Pervari, Durak, Eriç, Doğanlı, Çukurca Baraj ve HES'ler	Müzakereleri sonuçlandırılmış olup, kredi anlaşmalarının sonuçlandırılması için Hazine Müsteşarlığına gönderilmiş,
Laleli, Çetin Baraj ve HES'ler	Sözleşme evrakı tamamlanma aşamasında,
Ilisu, Bayram, Bağlık, Cizre, Dereköy, Mut, Beyhanı, Kaleköy Baraj ve HES'ler	Müzakere aşamasında,
Artvin Barajı ve HES	2001 Yılı içerisinde müzakerelerine başlanacak,
Taşova ve Elmalı Barajları ve Büyükdüz HES	BKK istihsal hazırlık aşamasında,
Fındıklı-Arhavi Projesi	BKK istihsal hazırlık aşamasında,

Bu modele ilk olarak Fırat nehri üzerinde gerçekleştirilmiş olan Karkamış Barajı ve Hidroelektrik Santrali ile başlanmıştır. Türkiye-Avusturya protokolu kapsamında yer alan bu projenin tüm finansman ihtiyacı karşılanmak suretiyle Türk ve Avusturya firmalarından oluşan bir konsorsiyum tarafından gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Karkamış Hidroelektrik santralının ilk iki ünitesi 43 ay, 3. ve 4. üniteler 45 ay, 5. ve 6. üniteler ise 47 ay gibi rekor bir sürede işletmeye alınmıştır. Santralda tüm üniteler işletmede olup, sedde inşaatı sürmektedir.

Türkiye-Avusturya protokolu kapsamında yer alan Borçka ve Muratlı Baraj ve Hidroelektrik santrallerinin sözleşmeleri 1999 yılında imzalanmış ve işe

başlanmıştır. Bu santrallerin inşaatı ile elektromekanik teçhizat projelendirmesi ve imalatı devam etmektedir. Aynı protokol kapsamında yer alan **Karaman-Emenek Barajı ve Hidroelektrik santrali** projesinin ekonomik değerlendirme raporu Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca uygun görülmüş olup, konu Hazine Müsteşarlığına bildirilmiştir. **Hakkari-Çukurca ve Hakkari-Doğanlı Baraj ve HES** projelerinin planlama ve kesin projelerinin hazırlanmasına ilişkin müzakereler tamamlanmış, sözleşme taslağı ve fiyat Bakanlık Makamınca onaylanarak kredi anlaşmalarının sonuçlandırılması için Hazine Müsteşarlığına gönderilmiştir. Hazine Müsteşarlığınca söz konusu projelerin yatırım programına alınmasına ve önceliklerinin DPT Müsteşarlığı tarafında teyit edilmesine müteakip finansman işlemlerine başlanılmasının mümkün olabileceği bildirilmiş olup, yapım aşamasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı istihsal edilmiştir.

Aynı protokolda yer alan **Bingöl-Kaleköy Barajı ve HES, Elazığ-Beyhanı Barajı ve HES** projelerinin planlama raporu ve kesin proje hazırlanması işlerine ilişkin olarak Bakanlıktan müzakere yetkisi alınmıştır. Müzakerelere henüz başlanmış olup, sözleşme taslağı müzakereleri sürdürülmektedir.

Ilısu Barajı ve HES'in Türk-İsviçre-İngiliz-İsveç-İtalya firmalarından oluşan firma grubunca gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır. Firma grubunun nihai oluşumu ve sözleşme taslağı metnine ilişkin teyidini takiben sözleşme evrakı ve fiyat müzakerelerine devam edilecektir.

Türkiye-ABD protokolu kapsamında yer alan **Sakarya-Kargı ve Sakarya-Gürsöğüt Baraj ve Hidroelektrik santralleri** projelerinin de Ekonomik Değerlendirme Raporu DPT'ye sunulmuştur. Bu hususta DPT'ce TEAŞ'ın görüşü talep edilmiş ve konuya ilişkin TEAŞ'ın görüşü DPT Müsteşarlığına ve bilahere Hazine Müsteşarlığına iletilmiştir. **Hakkari-Hakkari Baraj ve HES, Tunceli-Konaktepe I ve II HES ile Muş-Alpaslan II Baraj ve Hidroelektrik santralleri**

projelerinin birinci aşaması olan kesin projesinin hazırlanması, Rize-Durak ve Siirt-Pervari projelerinin planlama raporu ve kesin proje hazırlanması işlerine ilişkin müzakereler tamamlanmış, sözleşme taslağı ve fiyat Bakanlık Makamınca onaylanmış ve kredi anlaşmasının sonuçlandırılması için Hazine Müsteşarlığına gönderilmiştir. Aynı protokolde yer alan Erzincan-Eriç barajı ve HES projesinin planlama raporu ve kesin proje hazırlanması işine ilişkin müzakereler tamamlanmış, sözleşme taslağı ve fiyat Bakanlık Makamına onaya sunulmuştur. Mut Barajı ve HES projesi kesin proje hazırlanması işine ilişkin müzakereler devam etmektedir.

Türkiye-Kanada protokolu kapsamında yer alan Şırnak-Cizre Barajı ve HES, Erzurum-Laleli Barajı ve HES, Siirt-Çetin Barajı ve HES ile Rize-Demirkapı Barajı ve Dereköy HES projelerine ilişkin olarak Bakanlar Kurulu Kararı istihsal edilmiş ve Bakanlıktan yetki alınmıştır. Konsorsiyumlarla müzakereler devam etmektedir. Aynı protokolde yer alan Elmalı ve Taşoba Barajları ile Büyükdüz HES projesinin gerçekleştirilmesi hususunda Bakanlar Kurulu kararı istihsalı için başvurulmuştur. Ancak Hazineden sorumlu Devlet Bakanlığınca enerji planlama çalışmalarının sonuçları da dikkate alınarak projenin bilahere değerlendirileceğı ifade edilmiştir.

Türkiye-Rusya protokolu kapsamında yürütölen Deriner Barajı ve HES projesi inşaatı ile elektromekanik teçhizat projelendirmesi ve imalatı devam etmektedir. Aynı protokolda yer alan Artvin-Bayram ve Bağlık Baraj ve HES projelerinin kesin proje hazırlanması ile inşaatı ve elektromekanik teçhizat temini işine ilişkin teknik ve sözleşme görüşmelerine devam edilmektedir.

Türk-Fransız protokolu kapsamında bulunan Yusufeli Barajı ve HES inşaatı ve elektromekanik teçhizat temini işine ilişkin müzakereler tamamlanmış sözleşme taslağı ve fiyat Bakanlık Makamınca onaylanarak kredi anlaşmasının sonuçlandırılması için Hazine Müsteşarlığına gönderilmiştir. Hazine Müsteşarlığınca

kredi temini çalışmalarına başlanması uygun bulunmuş olup, bu hususta finansör kuruluşlarca hazırlanan finansman teklifi Hazine Müsteşarlığına gönderilmiştir. Aynı protokolda yer alan **Artvin Barajı ve HES** projesine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı istihsal edilmiştir. Müzakerelere teknik teklifin sunulmasını takiben başlanılacaktır.

Türkiye-Norveç protokolu kapsamında bulunan **Fındıklı-Arhavi** projesinin planlama raporu ve kesin projesi için Türkiye-Norveç enerji alanında işbirliğine ilişkin mutabakat zaptı imzalanmış olup, Konsorsiyumun oluşumunun tamamlanmasını takiben Bakanlar Kurulu Kararı istihsal için başvurulacaktır.

Kredili sulamalar:

Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası'ndan bu güne kadar DSİ Yatırım Programında bulunan yaklaşık 30 proje için kredi temin edilmiş olup, bu kredilerden 9 proje dışındakilere ait olanların tamamı harcanmıştır. Kredisi devam eden projeler: **Adıyaman-Çamgazi, Karaman I. Merhale, Altınova, Akçay-Bozdoğan, Çine, Gönen, Çaygören II. Merhale, Erzincan Çardaklı ve Koruluk** projeleridir.

Güneydoğu Anadolu Projesi, su ve toprak kaynaklarının geliştirilmesini kapsayan tarım, enerji, hizmetler ve çevre sektörüne yönelik Cumhuriyet tarihinin en büyük projesidir. GAP'taki DSİ yatırımları 7'si Fırat havzasında, 6'sı Dicle havzasında olmak üzere 13 büyük projeden oluşmaktadır.

Söz konusu bu büyük projenin en geç 2010 yılına kadar tamamlanması Bakanlar Kurulunca 04.06.1998 tarih ve 98/11231 sayı ile kararlaştırılmıştır. Bu karar çerçevesinde, Genel Müdürlüğümüz bu amaca yönelik çalışmalarını yapmaktadır. GAP kapsamında yürütülen yatırımların 2010 yılına kadar olan finansman ihtiyacı tespit edildiğinde, bu hedefe ulaşabilmek için bütçe kaynaklarının yanı sıra dış

finans kaynaklarına da ihtiyaç duyulduğu görülmüştür. Dünya Bankası ve Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası gibi kuruluşlardan GAP kapsamındaki projelere kredi temini mümkün olmamaktadır. Bu nedenle projelerin Uluslararası kredi sağlamak suretiyle ihale edilmesi gündeme gelmiştir.

Bu amaçla, 1998 yılında alınan Bakanlar Kurulu kararı ile **Yaylak Ovası Sulama Projesi'nin İsrail-Türkiye, Bozova Pompaj Sulaması 1. Kısım İnşaatı'nın İspanya-Türkiye** ikili işbirliği çerçevesinde yaptırılması için müzakereler tamamlanmış ve Hazine Müsteşarlığına kredi onayı için gönderilmiştir.

Ayrıca, 15-19 Kasım 1999 tarihinde Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında Türkiye'de yapılan toplantıda, **Suruç Ovası Pompaj Sulaması'nın Amerika-Türkiye** ikili işbirliği çerçevesinde yaptırılması kararlaştırılmıştır.

Yukarıda belirtilen GAP projelerinin dışında, ilk önce GAP kapsamında bulunan 23 adet proje ünitesinin kredili ihale edilmesi tespit edilmişti. Daha sonra bu sayı detay DSİ Yatırım Programında bulunan 16 proje ünitesine indirilmiştir.

16 proje ünitelerinden 6 tanesinin (GAP (Aşağı Fırat II. Merhale) Projesi kapsamındaki **Mardin Ceylanpınar Sulaması 1. 2. 3.Kısım**, GAP (Kralkızı-Dicle I. Merhale) Projesi kapsamındaki **Kralkızı-Dicle Cazibe Sulaması 2. Kısım**, **Kralkızı-P4 Pompaj Sulaması**, GAP (Adıyaman-Kahta) Projesi kapsamındaki **Samsat Pompaj Sulaması 2. Kısım** 7-8 Şubat 2000 tarihinde İsrail'de yapılan Türkiye-İsrail I. Dönem Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) toplantısında, Türkiye-İsrail ikili işbirliği kapsamında gerçekleştirilmesi, 4 tanesinin de GAP (Kralkızı-Dicle I. Merhale) Projesi kapsamında **Kralkızı Cazibe Sulaması 3. Kısım**, GAP (Kralkızı- Dicle II. Merhale) Projesi kapsamında **P3 Pompaj Sulaması** ve **P3 Pompaj Sulaması 2. Kısım**, GAP (Ş.Urfa Bozova Pompaj Sulaması) projesi kapsamında **Bozova Pompaj Sulaması 2. Kısım** 3 Ekim 2000 tarihinde Türkiye-

Hollanda arasında ikili işbirliği kapsamında gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

Geri kalan 6 proje ünitesinin İspanya, Lüksemburg-Belçika, Almanya ile işbirliği çerçevesinde yaptırılması konusundaki çalışmalar devam etmekte olup, Danimarka, Avusturya, İtalya, Rusya ve Kanada'nın da GAP projelerine ilgisi bulunmaktadır.

GAP (Aş. Fırat I. Merhale) kapsamında bulunan Yukarı Harran Ovası Anakanal İnşaatının ve Erzurum Projesi (sulama+içmesuyu) kapsamında bulunan İsale Tüneli ve Palandöken Barajı inşaatlarının yürütülmesi amacıyla yüklenici firmalar kalan işler için ticari kredi temin etmişler ve kredilerin kullanımına devam edilmektedir.

Bunların dışında Çivril-Işıkli Baklan (Baklan Ovası 4. Kısım Sulaması), Aşağı Büyük Menderes (Gölemezli -Sarayköy 3. Kısım ve Aydın Ovası Sulaması), Konya-Çumra II. Merhale (KOS 4-7. Kısım ve BSA Kanalı 1. Kısım Sulaması), İpsala II. Merhale (Sultanköy Sulaması), Aşağı Seyhan IV. Merhale (7 YP 1 Sahası Sulaması), Van-Karasu (Karasu Sulaması 1. Kısım Sulaması) ve Bafra Ovası sulaması (Bafra Ovası Sulaması 1. Kısım ve Bafra Ovası Sol Sahil Sulamaları) projelerinde bütçe imkanlarının kısıtlı olması nedeniyle ticari kredi temin edebileceğini bildiren yüklenici firmaların müracaatları üzerine kredi temini çalışmaları devam etmektedir.

DSİ Genel Müdürlüğüne 1053 sayılı yasa içeriğinde Bakanlar Kurulu Kararları ile yetkilendirilmesi sonucu nüfusu 100 000'i aşan kentlere içme, kullanma ve endüstri suyu sağlanması yönünde çalışmalarını sürdürmektedir.

1997 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre merkez nüfusları yüzünü aşan 55 yerleşim bulunmaktadır. 1053 sayılı Yasa'nın 1968 yılında yürürlüğe girmesinden bu

yana çeşitli tarihlerdeki Bakanlar Kurulu Kararları ile nüfusu 100 000'i aşan 38 kente içme, kullanma ve endüstri suyu sağlanması konusunda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü yetkilendirilmiştir. Anılan Yasa 03 Temmuz 1968 günü yürürlüğe girdiğinden günümüz koşullarına uyarlanması amacıyla yeni bir yasa tasarısı taslağı hazırlanmış olup, çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlar Kurulu Kararları ile DSI'nin yetkilendirildiği kent sayısı 38'dir. Bu kentlerden (Adana, Adapazarı, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Iskenderun, İstanbul, İzmir, İzmit, K.Maraş, Karabük, Kayseri, Kırıkkale, Kızıltepe, Konya, Malatya, Manavgat, Mersin, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Tarsus, Trabzon, Zonguldak, Batman, Kars, Afyon, Tekirdağ ve Çorlu) 24'ünün (Adana, Ankara, Antalya, Balıkesir, Bursa, Çorum, Diyarbakır, Elazığ, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, İzmit, K.Maraş, Kayseri, Kızıltepe, Konya, Manavgat, Mersin+Tarsus, Samsun, Sivas, Şanlıurfa ve Kars) içme, kullanma ve endüstri suyu temin projeleri ile "Türkiye'den Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Su Taşınması Projesi" DSI tarafından sürdürülmektedir. Adı geçen kentlere içme, kullanma ve endüstri suyu sağlanması yönünde master plan, fizibilite, planlama, proje ve inşaat çalışmaları çeşitli aşamalarda sürdürülmekte, inşaatı tamamlanıp hizmete alınan tesisler/sistemler ilgili belediyesine devredilmektedir.

Ayrıca DSI Genel Müdürlüğünce hazırlanan ve takip edilen yasalarla ilgili çalışmalar kapsamında; **Su Kullanma Birlikleri Kanun Tasarısı, 6200 Sayılı DSI Genel Müdürlüğü DSI Kuruluş ve Vazifeleri Hakkında Kanun** yapılması istenilen değişikliklerle ilgili çalışmalar ile **Su Yasasına** ilişkin çalışmalara devam edilmektedir.

Ülkemiz birincil enerji ihtiyacının yaklaşık %60'ını ham petrol ve doğal gaz oluşturmakta olup, ham petrolün %89'u, doğal gazın ise %94'ü ithalatla

karşılanmaktadır. Ham petrol ve doğal gazın geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi önümüzdeki yıllarda da dünya enerji sektöründe ve ekonomilerindeki önemini sürdüreceği yadsınamaz bir gerçektir.

TPAO Genel Müdürlüğü ülkemizin hidrokarbon ihtiyacının sürekli ve ekonomik olarak karşılanması amacıyla risk faktörü oldukça yüksek olan petrol sektöründe yurtiçi ve yurtdışı faaliyetlerini yoğun bir şekilde sürdürmektedir. Bu kapsamda Temmuz 1997- Aralık 2000 döneminde;

- 154.17 ekip/ay jeolojik ve 208.50 ekip/ay jeofizik olmak üzere toplam 362.67 ekip/ay saha faaliyeti, 115 kuyuda 215.986 m. sondaj, 52.453.503 varil (7.746.951 ton) ham petrol ile 1.9 milyar m³ doğal gaz üretimi gerçekleştirilmiştir. TPAO Genel Müdürlüğü'nün K.Marmara doğal gaz sahasının 1997 yılında üretime alınması ile ülkemiz doğal gaz talebinin yerli üretimle karşılanma oranı %2'den %6'ya yükselmiştir.
- **Doğal Gaz Yeraltı Depolama Projesi** ile doğal gazın mevsimsel, günlük ve saatlik tüketim taleplerinin düzenlenmesi; ısı farklılığına bağlı olarak, yaz aylarında azalan ısınma amaçlı gazın, kışın artan ihtiyacın karşılanması ve önümüzdeki yıllarda ortaya çıkacak olan doğal gaz arz açığına çözüm getirilmesi amaçlanmaktadır.

TPAO, Türkiye'nin biri denizde (K.Marmara), diğeri karada (Değirmenköy) olmak üzere gerçekleştireceği ilk yeraltı gaz depolama projesi ile ilgili olarak BOTAŞ ile 21.07.1999 tarihinde "Doğal Gaz ve Yeniden Üretim Hizmetleri" anlaşmasını imzalamıştır. Toplam kapasitesi 1.6 Milyar m³ olan projenin halen temel mühendislik tasarım çalışmaları devam etmekte olup, sahaların yeraltı gaz deposu olarak kullanılması 2004 yılı başı olarak hedeflenmiştir. Diğer taraftan, Tuz Gölünde

ikinci bir doğal gaz depolama çalışması BOTAS'ın müteahhitleri ile ortaklaşa başlatılmıştır.

- TPAO, yurtiçi arama stratejisi kapsamında; aranmamış bölgelerde hidrokarbon araması yapılması, aranmış bölgelerde yeniden hidrokarbon arama faaliyetlerinin yapılması, arama sondaj sayısının 2001 yılında da arttırılması, karasuları ve ekonomik sınırlar içerisinde yerli ve yabancı şirketler ile ortak deniz aramalarına artan hızla devam edilmesi, Trakya, Güneydoğu Anadolu ve Adana-İskenderun basenlerinde doğal gaz aramalarının hızlandırılması ve düşük debili sığ gaz rezervuarlarının değerlendirilmesini hedeflemektedir.

Diğer taraftan; TPAO tarafından hidrokarbon aramalarında risk faktörünü asgariye indirebilmek için yabancı petrol şirketleri ile ortak çalışmalar gerçekleştirilmiş olup, son yıllarda ortak petrol faaliyetlerine ağırlık verilmiştir.

TPAO, kara ve denizlerimizdeki, hidrokarbon potansiyellerini arama ve değerlendirme amacıyla, BP-AMOCO-ARCO ("bp"), PERENCO, PETROM, CHEVRON, AMITY OIL ve EL PASO şirketleriyle ortaklık anlaşmaları çerçevesinde çalışmalarını sürdürmektedir. 2001 yılında da yerli ve yabancı petrol şirketleri ile ortak faaliyetlere ağırlık verilecektir.

1997 yılında Lilan-1 ve Eskitaş-1 kuyularında petrol, 1998 yılında ise Akgün-1 ve Adıyaman 3/R kuyularında petrol, 1999 yılında Yulaflı-4 kuyusunda gaz, 2000 yılında ise Göçerler-1 ve Sevindik-1 kuyularında gaz, Yalankoz-2 kuyusunda ise petrol keşfi gerçekleştirilmiştir. 2000 yılında keşfi yapılan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki PERENCO ile ortak açılan Yalankoz-2 kuyusunun alınabilir muhtemel rezervi 2.6 - 5 milyon varil, Trakya Bölgesi'nde ise AMITY OIL ile ortak açılan Göçerler-1 kuyusunun alınabilir muhtemel rezervi 566 - 4.106 milyon m³ ve Sevindik-1 kuyusunun alınabilir muhtemel rezervi 1.175 milyon m³'dür.

- **Habur Sınır Kapısı'nda** mutad depolarla gelen motorinin yöre halkına sosyal adaleti sağlamak, vergi kaybını önlemek ve ülke menfaatlerine aykırı olmayacak ve haksız rekabeti de önleyecek şekilde yurtiçinde satışının düzenlenmesini teminen 16 Mart 1999 tarihli Başbakanlık Olur'u ile Habur Depolama Tesisleri'nin devreye alınıp işletimi TPAO'nun Bağlı Ortaklığı TPIC ile ŞİRGİNTAŞ ve Türkmeneli Vakfı Şirketi tarafından gerçekleştirilmektedir. Böylece, kontrolsüz ve kayıtsız olarak ülkemize giren motorin, bu tesis ile kayıt ve kontrol altına alınmış ve öncelikle Devletimiz'in vergi kaybı önlenmiştir. Aylık KDV tahsilatı 3 Trilyon TL.'yi aşmıştır. **02 Eylül 1999 - 17 Ocak 2001** döneminde 247.023 adet araç giriş yapmış, 1.442.244.256 litre motorin satılarak, 60.8 Trilyon TL. KDV tahsilatı sağlanmış olup, satılan motorinin tutarı ise 426.3 Trilyon TL.'dir. Kamyonculara 324.5 Trilyon TL. ödeme yapılmıştır.
- **Kazakistan Milli Petrol Şirketi ile TPAO** tarafından kurulan ve TPAO'nun **%49** hissesine sahip olduğu KTM (**Kazaktürkmunay**) Ltd. 3 ruhsatta toplam 6763.8 km²'ye indirgenen alanda değerlendirme ve üretim çalışmalarını devam ettirmektedir. KTM'ce 2000 yılı sonu itibariyle 19.1 milyon ABD Doları yatırım payı geri ödemesi olarak TPAO'ya transfer edilmiş olup, KTM harcamaları KTM petrol gelirlerinden karşılanmaktadır. Aralık 2000 sonu itibariyle kümülatif üretim 500.3 bin ton (3.8 milyon varil) olarak gerçekleştirilmiş, 480.5 bin ton petrol satışı ile 56.1 milyon ABD Doları brüt gelir elde edilmiştir. Halen 5.500 varil/gün civarında olan üretimin daha da arttırılması için çalışmalar devam etmektedir.
- **Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Hazar Denizi Apşeron trendindeki üç petrol sahasının (Azeri, Çıralı ve Güneşli Sahası Derin Su Bölümü)** işletilmesi amacı ile 1993 yılında kurulan ve içerisinde TPAO'nun da **%6.75** hisse ile yer aldığı "Uluslararası Petrol Şirketleri Konsorsiyumu" faaliyetlerine planlandığı şekilde

devam etmektedir. Mevcut ıralı-1 platformunda açılan ilk kuyudan üretime 7 Kasım 1997'de başlanmış olup, halen 10 üretim kuyusunda ortalama 95 bin varil/gün ile üretime devam edilmektedir. TPAO'nun payına düşen günlük ortalama üretim miktarı ise 10.000 varil/gün dolayındadır.

Mega Proje için 2001 yılında SOCAR payı (%5)'de dahil olmak üzere 85.0 Milyon ABD Doları yatırım harcaması planlanmıştır.

Diğer taraftan, Türkiye için çok önemli olan ve başından beri büyük destek verdiği Bakü-Ceyhan Boru Hattı'nın "Hükümetler Evsahibi Ülke Anlaşması" Ekim ayında imzalanmıştır. Yine aynı günlerde BP-AMOCO, UNOCAL, Statoil, Itochu, Ramco, Delta Hess ve SOCAR'ın yanısıra TPAO'nun da yer aldığı "Sponsor Grup Kuruluş ve Ortaklık Anlaşması" imzalanmıştır. TPAO'nun %5.02 ile hissedar olduğu Sponsor Grup'daki hissesinin arttırılması için gayret sarfedilmektedir. 15 Kasım 2000 tarihi itibariyle projenin Temel Mühendislik fazına başlanmıştır.

Azerbaycan'daki diğer bir önemli proje olan Hazar Denizi'ndeki Şah Deniz Projesi'nde hidrokarbon arama ve üretimi için oluşturulan konsorsiyumdaki TPAO hissesi %9'dur. BP/STATOIL ve TPAO'nun 1992 sonlarında başlattığı çalışmalar ve 4 yıl süren müzakereler sonucunda hayata geçirilen Şah Deniz Projesi kapsamında, ruhsat Alanı'ndaki ilk kuyu, SDX-1, 6,316 metre derinliğe kadar kazılmış, proje mükellefiyeti olan ikinci arama kuyusu (SDX-2) 5,892 metre derinlikte 2000 yılı başında tamamlanmıştır. Projede üçüncü kuyu olan SDX-3 kuyusunun hedef seviyelerinde su tespit edilmesi nedeniyle, proje ortakları tarafından 16 Kasım 2000 tarihi itibariyle terk edilmesine karar verilmiştir.

Şah Deniz Projesi'nde ayrıca, önemli bir doğal gaz keşfi yapılmıştır. Yapılan testler sonucunda toplam gaz rezerv miktarının 1 trilyon m³, kondensat rezervinin ise 1.5 Milyar varil civarında olacağı tahmin edilmektedir. Üretilecek erken gazın

Türkiye'ye satışı için BOTAŞ ile müzakerelere devam edilmekte olup, ilk aşamada 5 milyon m³ gazın Türkiye'ye satışı planlanmıştır. Türkiye'ye gaz satışının 2003'de yapılması planlanmaktadır.

Hazar Denizi'nin Azerbaycan sektöründe 3 ayrı prospektten oluşan Kurdaşı Arama Bloğu ile ilgili Arama-Geliştirme-Üretim-Paylaşım Anlaşması 2 Haziran 1998 tarihinde Bakü'de tarafların katıldığı bir törende imzalanmıştır. TPAO'nun bu projede hissesi %5'dir. Üç yıllık arama dönemine sahip projede, bu dönem içinde 550 km² 3-B sismik çalışma yapma ve 3 arama kuyusu kazma mükellefiyeti bulunmaktadır. Bu kuyulardan ilkinin AD-1X sondajına 22 Nisan 2000 tarihinde başlanmış olup, Haziran 2000 sonunda tamamlanmıştır. İkinci ve üçüncü mükellefiyet kuyularının ise 2001 yılı içinde açılması planlanmaktadır. 2001 yılı ortalarına kadar ikinci kuyunun açılması için çalışmalara devam edilmektedir.

Yine Azerbaycan'da 3 ayrı prospektten oluşan Alov Arama Projesi için "Arama-Üretim-Gelişim-Paylaşım" Anlaşması Temmuz 1998'de imzalanmış olup, bu projede TPAO'nun hissesi %10'dur. Üç yıllık arama süresi olan bu projede; 1.400 km² 3-B sismik etüd ve üç arama kuyusu kazma mükellefiyeti vardır. İlk arama kuyusunun 2002 yılının ilk yarısında kazılması planlanmaktadır.

- TPAO, 1993 yılından itibaren Türkmenistan'da kara ve deniz alanlarında çalışmalarını sürdürmektedir. Türkiye'ye ve Avrupa'ya gaz taşımak üzere tasarlanan Hazar Geçişli Doğal Gaz Boru Hattı'na gaz sağlayacak Türkmenistan'daki gaz sahalarının geliştirilmesi için kurulması planlanan Konsorsiyumda TPAO'nun da yer alması sözkonusudur. Bu doğrultuda gerek Türkmenistan gerekse Konsorsiyumun operatörü olacak Shell ile gerekli görüşmeler devam etmektedir.

- **Cezayir'de Hassi Bir Rekaiz Bloğunda** arama faaliyetleri sürmekte olup, 08 Ekim 2000 tarihinde Santa Catalina Lundin Şirketinin de katılımıyla şu andaki hisse dağılımı, %50 "bp" (BP Amoco, şirketlerin birleşme öncesi ARCO), %25 TPAO ve %25 Santa Catalina Lundin şeklindedir. 1992 yılında başlayan arama faaliyetleri çerçevesinde toplam üç kuyu açılmıştır. Dördüncü kuyunun sondajı ise halen devam etmektedir.
- **Libya Hükümeti**, TPAO tarafından belirlenmiş 2 bloğun (Ghadames baseninde MM Bloğu ve Sirte baseninde Blok-24) 5 Ekim 1999 tarihinde imzalanmış olan Arama-Üretim ve Paylaşım anlaşması'nı onaylamıştır. Arama dönemi boyunca her iki Blok için 5 kuyunun sondajı planlanmıştır.
- TPAO, BOTAŞ ve TEKFEN arasında, 2 Mayıs 1997 tarihinde, **Irak-Türkiye Doğal Gaz İhraç Projesi** faaliyetlerine yönelik anlaşma imzalanmıştır.TPAO, Birleşmiş Milletler'in Irak'a uygulandığı ambargonun kalkmasından sonra gerçekleşmesi muhtemel Gharraf Petrol Sahası Geliştirme Projesi ve Irak-Türkiye Doğal Gaz İhraç Projesi için görüşmelerini sürdürmektedir.

Temmuz 1997 ayından bu yana **BOTAŞ Genel Müdürlüğü** faaliyetleri kapsamında **tamamlanan çalışmalar** aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- **Malkoçlar ölçüm istasyonunun** 8 milyar m³/yıl olan kapasitesinin 14 milyar m³'e çıkarılmasına ilişkin çalışmalar tamamlanmıştır.
- **Kırklareli Kompresör İstasyonu (CS-1)** Rusya'dan alınan gazın sınırlarımız içinde taşınması ve dağıtılması için ihtiyaç duyulan basınç değerlerine ulaştıran ilk istasyon olduğundan, ilave doğal gazın ana hatta enjeksiyonunun yapılabilmesi için kurulu gücünün artırılması gerekmiştir.

Kompresör İstasyonundaki mevcut üç üniteden ikisinin modifikasyonu tamamlanmıştır. Üçüncü ünitenin modifikasyonu ile ilgili çalışmalar sürdürülmekte olup, 2000 yılı içinde tamamlanması öngörülmektedir. Ayrıca, dördüncü ünitenin ilave edilmesi için sözleşme imzalanmış olup, çalışmalar sürdürülmektedir.

- Eskişehir Pig İstasyonu'na kurulan 6.3 MW gücündeki Kompresör İstasyonu 1998 yılında işletmeye alınmıştır. **Eskişehir Kompresör İstasyonu'nu (CS-5)** 24 saat devrede tutabilecek şekilde yedekleme yapılabilmesi amacıyla bir ünite ilave edilmesine ilişkin ihale 16.12.1999 tarihinde yapılmıştır. CS-5 Eskişehir Kompresör İstasyonu Yedek Ünite Temin ve Montaj Projesinin, Geçici Kabul çalışmaları 29-30 Mayıs 2000 tarihinde yapılmıştır.
- Mevcut doğal gaz sistemine yeni müşterilerin eklenmesi ve mevcut müşterilerin de yüksek kapasite ve yüksek basınçlarda çalışma ihtiyaçları nedeniyle **Pendik** civarında bir kompresör istasyonu (**CS-3**) yapılmıştır. İstasyondaki iki kompresör ünitesinden birincisi Mart 1998'de, ikincisi ise Ekim 1998'de devreye alınmıştır.
- Doğal Gaz Dağıtım Hatları Projesi kapsamında üç bölümde yapılan 36 km.'lik I.Loop (**Malkoçlar-Kırklareli Kompresör İstasyonu**) 77 km'lik II.Loop (**Önerler-Esenyurt**)'u ve 48 km'lik III.Loop (**Hersek-Yumurtatepe**) 1998 yılında tamamlanmıştır.

Temmuz 1997 ayından bu yana BOTAŞ Genel Müdürlüğü faaliyetleri kapsamında **devam eden çalışmalar** aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Rusya Federasyonu'ndan alınan yıllık 6 milyar m³ doğal gaza ilaveten alınacak olan 8 milyar m³ ilave gazın tüketicilere kadar istenilen basınçta ve miktarda

taşıyabilmesi için üçüncü bir kompresör istasyonu **Ambarlı**'da yapılmakta olup, 2000 yılı sonlarında devreye alınması planlanmaktadır.

- 99 km.'lik **Kırklareli-Önerler** ile 75 km.'lik **Seçköy-Karacabey** Looplarının yapımı için detay dizayn ve malzeme teminine yönelik mühendislik ve inşaat çalışmaları sürdürülmektedir.
- Doğal gaz kullanımının yurt çapında yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında, mevcut Doğal Gaz Ana İletim Hattı'nın, Bursa'dan İzmir ve Aliağa'ya uzatılmasıyla, doğal gazın bu güzergahtaki sını ve konut sektörlerinde kullanıma sunulması planlanmaktadır. Bu projenin ilk bölümü olan 208 km'lik **Bursa-Çan Doğal Gaz İletim Hattı** işletmede olup, ikinci aşamada, hattın **Karacabey'den** güneye yönelerek **İzmir'e** ulaştırılması hedeflenmiştir. Bu bölümün uzunluğu ise 251 km olup, boru çapı 36"dir. Hattın yapım çalışmaları sürdürülmektedir.
- Doğal gaz kullanımının, yurt çapında yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında; **Bursa-Çan Doğal Gaz İletim Hattı Çan'dan Çanakkale'ye** uzatılacaktır. Hattın uzunluğu yaklaşık 130 km. olup, boru çapı 12"dir. Yapım çalışmaları sürdürülmekte olan hat 2000 yılı içinde tamamlanacaktır.
- Doğu Anadolu Doğal Gaz Ana İletim Hattı ile ülkemizin doğusunda bulunan doğal gaz kaynaklarından alınacak doğal gazın boru hattı ile Ülkemize taşınması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda yapılan Doğu Anadolu Doğal Gaz Ana İletim Hattı'nın bölümleri;

- **Doğubayazıt-Erzurum** : 301 km uzunluğunda ve 48" çapındaki hattın inşaat çalışmaları tamamlanmış olup, hidrostatik test çalışmaları sürdürülmektedir.

- Erzurum-Sivas (İmranlı) : 325 km uzunluğunda, 48" çapındaki bu bölümün sözleşmesi 21.09.1998 tarihinde, kredi sözleşmesi ise 27.07.1999 tarihinde,
- Sivas (İmranlı)-Kayseri : 260 km uzunluğundaki, 48" çapındaki bu bölümün sözleşmesi 21.09.1998 tarihinde, kredi sözleşmesi ise 23.12.1999 tarihinde,
- Kayseri-Ankara : 320 km uzunluğundaki, 40" çapındaki bölümün sözleşmesi 21.09.1998 tarihinde, kredi sözleşmesi ise 08.10.1999 tarihinde,
- Kayseri-Konya-Seydişehir : 230 km'si 40" ve 110 km'si 16" uzunluğundaki bu bölümün sözleşmesi 21.09.1998 tarihinde, kredi sözleşmesi ise 23.11.1999 tarihinde,

imzalanmıştır. Bu bölümlerin yapım çalışmaları sürdürülmekte olup, hattın 2001 yılında tamamlanarak işletmeye alınması planlanmaktadır.

Yine, bu proje kapsamında yapılacak olan **Doğubayazıt Kompresör İstasyonu (CS-1)** ile ilgili çalışmalar da sürdürülmektedir.

- **Samsun-Ankara Doğal Gaz İletim Hattı'nın** yapılması ile 16 milyar m³/yıl Rus doğal gazının Karadeniz geçişli bir boru hattıyla Samsun'a ulaştırılması planlanmaktadır. Rusya Federasyonu ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında 15 Aralık 1997 tarihinde imzalanan anlaşma ile Rus doğal gazının Karadeniz'den geçirilerek Samsun'a çıkacak bir boru hattı ile Türkiye'ye sevki karar altına alınmıştır. Anlaşma, 1 Nisan 1998 tarihinde TBMM tarafından onaylanarak, 4357 sayı ile yasalaşmıştır.

BOTAŞ ile VEP GAZEXPORT arasında, Rusya Federasyonu'ndan Karadeniz geçişli bir hat ile 16 milyar m³/yıl doğal gaz ithali için Doğal Gaz Alım-Satım Anlaşması, 15 Aralık 1997 tarihinde imzalanmıştır.

Projenin Türkiye bölümü olan 500 km'lik Samsun-Ankara Doğal Gaz İletim Hattı'nda ise; detay dizayn ve mühendislik çalışmaları devam etmektedir. ÇED Raporu alınmıştır. Haymana-İkizce mevkiinde ana şantiye Kırıkkale ve Samsun'da diğer şantiyeler kurulmuş Çorum'da ise şantiye kurma çalışmaları devam etmektedir. Hat vanaları, pig istasyonları, çıkış vanalarının yerleri tespit edilmiştir. Yaklaşık 187 km boru temini yapılmış 245 km güzergah açılmış, 133 km kaynak ve 98 km boru indirme aktivitesi yapılmıştır.

Deniz geçişinin finansmanına ilişkin olarak, İtalyan ihracat sigorta kuruluşu SACE tarafından garanti edilmiş olan 1.13 Milyar ABD Doları tutarındaki kredinin Banco Commerciale Italiano, Medi Kreditta Centrale ve W. Deutche Landesbank'dan oluşan bankalar konsorsiyumu ile kredi sözleşmesi 11.04.2000 tarihinde Moskova'da imzalanmıştır. Kalan 600 Milyon ABD Doları'ndan oluşan kısım, Japon ihracat sigorta kuruluşu CIBIK / MITI tarafından garanti edilmiş olup, ilgili dokümanlar 29.04.2000 tarihinde imzalanmıştır. Projenin deniz kısmına ait finansmanın 900 Milyon ABD Doları ise ENI/SNAM tarafından karşılanacaktır.

SAIPEM firmasının Karadeniz geçişi ile ilgili çalışmalarını 4-7 ay içinde tamamlaması öngörülmektedir. Deniz ve kara kısmında kullanılacak boruların tamamı sipariş edilmiştir. Kara kısmında inşaat çalışmaları 3 Şubat 2000 tarihinde Krasnador'da başlamıştır.

Kara bölümünde 373 km'lik boru hattı temini ve iki adet kompresör istasyonu JSC Stroytransgaz'a ihale edilmiştir. Stroytransgaz için kısıtlı süre içerisinde

gerçekleştirilebilmesi için alt yüklenicilere boru hattı kısımlarının dağıtımını yapmıştır.

Bu kısımda boru hattı ve kompresör istasyonlarının detay mühendislik çalışmaları tamamlanmış ve yapımçı firmalar mobilizasyonlarını tamamlayarak çalışma kamplarını kurmuş, borular sahaya gelmiş ve işe başlanmıştır.

- Halen yapımı devam eden ve yapılması planlanan boru hatları ile doğal gaz arzı sağlanacak iller;

Yapım çalışmaları devam eden;

- * Doğu Anadolu Doğal Gaz Ana İletim Hattı ile Van, Ağrı, Iğdır, Erzurum, Erzincan, Sivas, Tokat, Kayseri, Kırşehir, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Konya ve Karaman'ın,
- * Samsun-Ankara Doğal Gaz İletim Hattı ile Samsun, Amasya, Çorum, Çankırı, Yozgat ve Kırıkkale'nin,
- * Karacabey-İzmir Doğal Gaz İletim Hattı ile Balıkesir, Manisa ve İzmir'in,
- * Çan-Çanakkale Doğal Gaz İletim Hattı ile Çanakkale'nin,

2000 yılı içerisinde ihaleye çıkılacak;

- * Doğal Gaz Güney İletim Hattı ile Elazığ, Malatya, Adıyaman, Gaziantep, Kahramanmaraş, Osmaniye, Hatay, Adana ve Mersin'in,
- * Konya-İzmir Doğal Gaz İletim Hattı ile Isparta, Afyon, Burdur, Denizli, Uşak, Muğla, Aydın ve Antalya'nın,

2001 yılı içerisinde ihalesine çıkılması planlanan;

* Gürcistan-Türkiye Doğal Gaz İletim Hattı ile Artvin, Rize, Trabzon, Giresun ve Ordu'nun,

* Erzincan-Trabzon Doğal Gaz İletim Hattı ile Bayburt ve Gümüşhane'nin,

• Türkmenistan-Türkiye (Gürcistan Sınırı-Erzurum) Doğal Gaz Boru Hattı ile Kars ve Ardahan'ın,

doğal gaz ihtiyacı karşılanacaktır.

BOTAŞ Genel Müdürlüğü faaliyetleri kapsamında önemli projelerden;

• Hazar Havzasında bulunan Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan gibi ülkelerde üretilen ham petrolün, boru hattı ile Ceyhan'a taşınması, buradan da gemilere dolum yapılarak dünya pazarlarına ulaştırılması için Bakü-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Projesi geliştirilmiştir.

Bu proje, maksimum kapasitesi 50 Milyon Ton/yıl (1 Milyon Varil/gün) olan ve 1.037 km'si Türkiye sınırları içinde olmak üzere toplam uzunluğu 1.730 km'lik bir boru hattı sisteminin inşasını kapsamaktadır.

15 Mayıs 1998 tarihinde İstanbul'da Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan arasında bir Mutabakat Zaptı imzalanmış olup, bu Mutabakat Zaptı Çerçevesinde oluşturulan alt çalışma gruplarınca "Hükümetlerarası Anlaşma", "Ev Sahibi Ülke Anlaşması", "Hükümet Garantisi Anlaşması" ve "Anahtar Teslimi Müteahhitlik Anlaşması" üzerinde çalışmalar yapılmıştır.

Dünya Bankasından sağlanan kredi ile müşavir PLE GmbH Firmasına hazırlatılan fizibilite raporu, Çevresel Etki Değerlendirme Raporu ve Detaylı Güzergah Etüdü Ağustos 1998'de tamamlanmıştır.

Amerikan TDA Kuruluşu ile T.C. Hazine Müsteşarlığı arasında imzalanan "Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Projesi" ve Türkiye'nin ilgilendiği diğer boru hatları için Kısmi Danışmanlık Hizmet Anlaşması'na yönelik 823.000 ABD \$'ı tutarında Hibe Anlaşması paralelinde ihaleye çıkılmış ve değerlendirmeler sonucunda C.C. Pace Consulting L.L.C. Firması ile sözleşme imzalanmıştır. Daha sonra 17 Ağustos 1999 ve 28 Ekim 1999 tarihlerinde imzalanan 250.000'er ABD \$ tutarındaki İki Değişiklik Metni ile Hibe Tutarı Toplam 500.000 ABD \$'ı artırılmıştır.

İstanbul'da yapılan AGİT Zirvesi sırasında, 18 Kasım 1999'da Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan Cumhurbaşkanları tarafından ve ABD Başkanı'nın Şahitliğinde "Hükümetlerarası Anlaşma" imzalanmış olup, ekine konulan "Evsahibi Ülke Anlaşması", "Anahtar Teslimi Müteahhit Anlaşması ve "Hükümet Garantisi Anlaşması" parafe edilmiştir.

Ayrıca, AGİT Zirvesinde Gürcistan, Türkiye, Kazakistan ve Azerbaycan arasında imzalanan İstanbul Deklarasyonu ile Kazakistan, herhangi bir boru hattı için taahhüt etmediği petrolünün, Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı'na verilmesiyle ilgili niyet beyanında bulunmuştur.

Proje ile ilgili olarak BOTAŞ bünyesinde de hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir. Bu çerçevede, BOTAŞ Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak "Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Proje Direktörlüğü" ihdas edilmiş ve Ocak 2000 tarihi itibarıyla çalışmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra ISO/TSE sertifikasının alınması amacıyla çalışmaları yürütmek üzere yine BOTAŞ Genel Müdürlüğü'ne bağlı bir kurul oluşturulmuş ve bu kurul PLE ile yapılan anlaşma gereğince çalışmalarına başlamıştır.

Gürcistan ve Azerbaycan Hükümetleri ile Proje katılımcıları arasında "Ev Sahibi Ülke Anlaşmaları"na ilişkin yapılan görüşmeler neticesinde 28.04.2000 tarihinde ABD'de Gürcistan Ev Sahibi Ülke Anlaşması" ve 09.05.2000 tarihinde de İstanbul'da Azerbaycan Evsahibi Ülke Anlaşması parafe edilmiştir. Söz konusu Anlaşmalar 26 Mayıs 2000 tarihinde Azerbaycan, 29 Mayıs 2000 tarihinde de Gürcistan Parlamentosu tarafından onaylanmıştır.

21 Haziran 2000'de TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmeye başlanan Proje Anlaşmaları 22 Haziran 2000 tarihinde onaylanarak 24 Haziran 2000 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Türkiye üzerinden "Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun" ise, 23 Haziran 2000 tarihinde onaylanarak 29 Haziran 2000 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan Proje Direktörlüğü bünyesinde, Proje'nin ilk aşaması olan Temel Mühendislik Aşaması'na geçilmesi yönündeki çalışmalar yoğun şekilde devam etmekte olup, Projenin hızlı bir şekilde hayata geçirilmesine olanak sağlamak amacıyla, aynı zamanda Detay Mühendislik ile ilgili ön çalışmalara da geçilmiştir.

Anahtar Teslimi Anlaşması çerçevesinde Projenin Türkiye Bölümü için müteahhit olarak görev yapacak olan BOTAŞ, temel mühendislik çalışmalarını 6 ay, detay mühendislik çalışmalarını 12 ay ve inşaat çalışmalarını 32 ay içerisinde bitirmekle yükümlüdür. Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı'nın 2004 yılında işletmeye alınması planlanmaktadır.

- Türkiye'nin gelecek yıllar için öngörülen doğal gaz talebi göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye doğal gaz arz-talep dengesinin sağlanmasına yönelik

yürütülen **Türkmenistan-Türkiye-Avrupa Doğal Gaz Boru Hattı Projesi**, Türkmen doğal gazının Hazar geçişi ile Azerbaycan ve Gürcistan üzerinden Türkiye'ye ve daha sonra da Avrupa'ya taşınmasını amaçlamaktadır.

Bundan hareketle Türkmenistan-Türkiye-Avrupa Doğal Gaz Boru Hattı projesi'nin hayata geçirilmesi yönünde, T. C. Hükümeti Cumhurbaşkanı Sn. Demirel ile Türkmenistan Devlet Başkanı Sn. Türkmenbaşı arasında 29 Ekim 1998 tarihinde Ankara'da bir anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşma kapsamında Türkiye'ye 16 Milyar m³/yıl, Avrupa'ya 14 Milyar m³/yıl olmak üzere toplam 30 Milyar m³/yıl Türkmen gazının 30 yıl süre ile taşınması öngörülmektedir.

Bu gelişmelerin paralelinde, Türkmenistan, Proje'nin gerçekleştirilmesi için oluşturulacak konsorsiyumun liderliği görevini 19 Şubat 1999 tarihinde Bechtel ve General Electric Capital firmalarının ortaklığı olan "Pipeline Solution Group"a (PSG International Ltd.) vermiştir. Daha sonra PSG'nin lideri olduğu bu konsorsiyuma 6 Ağustos 1999 tarihinde Shell firması da katılmıştır. Shell firması Hazar Geçişli Doğal Gaz Boru Hattı Projesi Konsorsiyumu'nda PSG ile eşit hisselerle sahiptir.

12 Mart 1999 tarihinde T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ile Türkmenistan Başbakan Yardımcısı arasında, Aşkabat'da "Doğal Gaz Alım/Satım Anlaşması"nın önemli konularının mutabakata bağlandığı bir "Prensip Anlaşması" imzalanmıştır. Bunu takiben, 21 Mayıs 1999 tarihinde ise Aşkabat'da iki taraf arasında, Türkmenistan'dan Türkiye'ye 16 Milyar m³/yıl kapasiteli doğal gazın alım/satımına dair 30 yıl süreli "Doğal Gaz Alım/Satım Anlaşması" imzalanmıştır. Anlaşma'ya göre gaz teslim noktası Gürcistan-Türkiye sınırı olacaktır. Türkmenistan'dan Türkiye'ye nakli sözkonusu olan Türkmen gazının 2002 sonu itibariyle teslimatı planlanmaktadır.

Ayrıca, "Hazar Geçişli Bir Boru Hattı'nın Gerçekleştirilmesine İlişkin Prensiplere Yönelik Hükümetlerarası Deklarasyon" İstanbul'da gerçekleştirilen Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) zirvesi sırasında, 18 Kasım 1999 tarihinde imzalanmıştır. ABD Başkanı'nın da gözlemci sıfatıyla imzalamış olduğu bu deklarasyonda taraflar, Proje anlaşmalarının 2000 yılı Mart ayı sonuna kadar sonuçlandırılmasına gayret edilmesi ve Projenin 2002 yılı son çeyreğine kadar tamamlanması için sponsorlara gerekli desteğin verilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Söz konusu deklarasyonun imzalanmasını takiben, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı Sn. Yurdakul Yiğitgüden başkanlığında oluşturulan Türk Çalışma Grubu, Türkmenistan, Azerbaycan ve Gürcistan'ı temsil eden heyetler ile 18-19 Ocak 2000 tarihleri arasında Hazar Geçişli Doğal Gaz Boru Hattı Projesi'nin gerçekleştirilmesi kapsamında hazırlanan Hükümetlerarası Anlaşma'yı müzakere etmek üzere Aşkabat'da biraraya gelmişlerdir. Görüşmelerde, Türk Çalışma Grubu Türkiye'ye iletilecek olan ve Gürcistan-Türkiye sınırında teslimi planlanan 16 Milyar m³/yıl doğal gaz için Ev Sahibi Ülke konumunda olmadığını ancak, Avrupa'ya iletilecek miktarlar söz konusu olduğunda Ev Sahibi Ülke konumunda olacağını belirterek ilgili anlaşmanın buna göre düzenlenmesini talep etmiştir.

PSG ve Shell tarafından Proje'yi gerçekleştirmek üzere kurulan TCGP Konsorsiyumu'nun Proje'nin gerçekleştirilmesi için Türkmenistan ile imzalamış olduğu ve PSG'ye verdiği "Mandate Letter"ın 19 Şubat 2000 tarihi itibarıyla geçerlilik süresi dolmuştur.

TCGP Konsorsiyumu 6 Nisan 2000 tarihinde gönderdiği mektupta; "Hükümetlerarası Anlaşma" ile ilgili görüşmelerde hangi taslağın baz alınacağını sorarak tanımlarla ilgili görüşlerini bildirmiştir.

- **Mısır-Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı Projesi** ile, Mısır'dan Türkiye'ye doğal gaz taşınması amaçlanmaktadır. Bu konuda, 22 Haziran 1998 tarihinde Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. 26 Şubat 1999 tarihinde Mısır'dan Türkiye'ye karadan ve denizden olmak üzere iki alternatif ile Mısır gazının taşınması hususunda iki ülkenin ilgili bakanları tarafından bir protokol imzalanmıştır. 26 Temmuz 1999 tarihinde İskenderiye'de Mısır doğal gazının Türkiye'ye ihracı amacıyla bir protokol imzalanmıştır. Protokolde taraflar Mısır'dan Türkiye'ye deniz altından inşa edilecek bir hatla yılda 4 Milyar m³ doğal gaz ihracı konusunda niyet beyanında bulunmuşlardır. Bu kapsamda BOTAŞ bünyesinde projenin fizibilite çalışmaları hazırlanmış ve Mısır yetkililerine sunulmuştur.

T.C. Başbakan Yardımcısı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sn. M. Cumhuri ERSÜMER ile Mısır Arap Cumhuriyeti Petrol Bakanı Sn. Sameh FAHMY arasında 2 Şubat 2000 tarihinde Ankara'da bir Protokol imzalanmıştır. Bu Protokol'de Mısır'ın Türkiye'ye yılda 4 Milyar m³ LNG ihraç planı, Türkiye'nin Doğu Akdeniz Doğal Gaz Boru Hattı vasıtasıyla doğal gaz satın alma arzusu, tarafların ilgili petrol ve gaz şirketlerinin kendi ülkeleri ve üçüncü ülkelerde ortak projelerde işbirliği yapmaları, Mısır'daki petrol ve gaz üretimi ile ilgili faaliyetlerde Mısır'ın ilgili Türk Şirketlerine yardım ve teşviki hususları yer almıştır. Bu çerçevede 2 Şubat 2000 tarihinde Ortak Çalışma Grupları arasında yapılan görüşmeler sonucunda BOTAŞ, TPAO, Mısır Gaz ve Petrol Şirketi yetkilileri arasında bir Toplantı Tutanağı imzalanmıştır.

- **Irak-Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı Projesi** ile, Irak'ta bulunan doğal gaz sahalarının geliştirilerek, üretilecek olan 10 Milyar m³/yıl gazın Türkiye'ye uzanacak bir doğal gaz boru hattı ile Türkiye'ye getirilmesi amaçlanmaktadır. Proje çalışmaları BOTAŞ, TPAO ve TEKFEN tarafından yapılmaktadır.

Proje'nin gerçekleştirilmesi yönünde, uluslararası yatırımcı firmalardan; Upstream için ENI-Agip firması ve Midstream için GDF firması Koordinatör olarak görevlendirilmiştir. ENI-Agip Şirketi ile 9 Şubat 2000 tarihinde Milano'da bir toplantı gerçekleştirilmiş, burada karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmuştur. Türk tarafının Şubat ayı toplantısında ENI-Agip ile Milano'da yapılan toplantının değerlendirilmesi yapılmış ve Gaz de France firması ile yapılacak görüşmelerin gündemi belirlenmiştir.

Irak-Türkiye Projesi kapsamında Türk tarafı içerisinde oluşturulan Yönlendirme Komitesi, aylık mutad toplantılarının altıncısı 13-14 Nisan 2000 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

İtalyan ENI-Agip ve Fransız GDF firmaları tarafından hazırlanan taslak Çerçeve Anlaşması üzerinde TPAO, BOTAŞ ve TEKFEN'in ortak görüş ve mutabakatları ile hazırlanan ve Türk tarafının projeden ve üçüncü taraflar ile yapılacak ortaklık çalışmalarından beklentilerini vurgulayan bir metin ENI, GDF ve Irak tarafına gönderilmiş olup, çalışmalara devam edilmektedir.

- **Tuz Gölü Doğalgaz Yeraltı Depolama Projesi** ile ilgili olarak çalışmalar, Tuz Gölü'nün güneyindeki Sultanhanı civarında bulunan tuz domlarının yeraltı deposu olarak kullanılıp, kullanılmayacağı konusunda sürdürülmektedir. BOTAŞ, Tuz Gölü Yeraltı Depolama Projesi için mühendislik çalışması yaptırmayı planlamaktadır. Tuz Gölü Doğal Gaz Yeraltı Depolama Projesi Mühendislik ve Danışmanlık Hizmetlerinin ihalesi ile ilgili olarak çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda 5 Nisan 2000 tarihi itibarıyla ihaleye en uygun teklifi veren PLE/PODZEMGAZPAROM/ENVY Konsorsiyumu ile sözleşme görüşmeler sürdürülmektedir.

BOTAŞ Genel Müdürlüğünün planlanan önemli yatırımları kapsamında çalışmalar devam etmektedir:

- **Mevcut Rusya Federasyonu-Türkiye Doğal Gaz Ana Boru Hattı'nın kapasitesini arttırmaya yönelik olarak;**

a) Mevcut Ana Hattı paralel olarak inşa ettirilmesi planlanan yaklaşık 75 km uzunluğunda ve 40" çapındaki **Mihalıççık-Eskişehir Doğal Gaz Loop Hattı,**

b) Mevcut Ana Hattı paralel olarak inşa ettirilmesi planlanan yaklaşık 75 km uzunluğunda ve 40" çapındaki **Eskişehir-Bozüyük Doğal Gaz Loop Hattı,**

c) Yaklaşık 120 km. Uzunluğunda ve 36" çapındaki **Bozüyük-Adapazarı Doğal Gaz Boru Hattı,**

d) Yaklaşık 120 km uzunluğunda ve 16" çapındaki **Yığılca-Karabük Doğal Gaz Boru Hattı,**

projelerinin yeterlilik ihalesine çıkılmış olup, 2000 yılında yapım ihaleleri yapılacaktır.

- **Konya-İzmir Doğal Gaz İletim Hattı Projesi** ile Doğu Anadolu Doğal Gaz Ana İletim Hattı'nın Konya'dan Isparta, Burdur, Denizli, Nazilli üzerinden İzmir'e uzatılması amaçlanmakta olup, hattın uzunluğu yaklaşık 613 km ve boru çapı 40" olan hattın, ÇED Olumluluk Belgesi imza aşamasındadır. Hattın, 2000 yılı içinde ihalesine çıkılması planlanmaktadır. Ayrıca bu hattın alınacak branşman hatları ile Uşak, Afyon gibi güzergaha yakın yerleşim birimlerine de doğal gaz arzı sağlanacaktır. Projenin yeterlilik ihalesine çıkılmış olup, 2000 yılında yapım ihalesine de çıkılacaktır.

- **Güney Doğal Gaz İletim Hattı Projesi** ile doğal gaz kullanımının, yurt çapında yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında, Güney ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizin doğal gaz ihtiyacının karşılanması amacıyla, 2000 yılında Güney Doğal Gaz İletim Hattı'nın ihalesine çıkılması planlanmaktadır. Hat, Sivas'tan Malatya'ya, Malatya'dan Kahramanmaraş, Gaziantep, Osmaniye, Adana üzerinden Mersin'e uzatılacaktır. Toplam uzunluğu yaklaşık 560 km ve boru çapı 40" olan hattın ÇED Olumluluk Belgesi alınmıştır. Ayrıca, bu hattan İskenderun, Elazığ gibi güzergaha yakın yerleşim birimlerine de doğal gaz arzı sağlanacaktır. Projenin yeterlilik ihalesine çıkmış olup, 2000 yılında yapım ihalesine de yapılacaktır.
- **II. LNG İthal Terminali** ile Türkiye'nin giderek artan doğal gaz talebinin bir kısmının daha LNG ile karşılanabilmesi ve doğal gaz arz kaynaklarının çeşitlendirilmesi amaçlanmakta, bu paralelde Cezayir, Nijerya, Katar, Mısır, Yemen, Norveç, Trinidad gibi, ülkelerden LNG temin edilmesi planlanmaktadır. Bu amaçla 4-6 Milyar m³ kapasiteli bir LNG Terminalinin **İzmir/Aliağa**'da kurulması öngörülmektedir.

BOTAŞ tarafından hazırlanan doğal gaz arz-talep projeksiyonlarına göre; Ülkemizin doğal gaz talebinin, 2000 yılında, 16 Milyar m³'e 2005 yılında, 46,4 Milyar m³'e, 2010 yılında 55.1 Milyar m³'e, 2020 yılında 82.7 Milyar m³'e ulaşacağı belirlenmiştir. Bu talebi karşılamak için çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.

BOTAŞ Genel Müdürlüğü'nün yaptığı doğal gaz alım anlaşmaları çerçevesinde;

- 1986 yılında imzalanan doğal gaz anlaşması kapsamında Rusya Federasyonu'ndan alınan yıllık 6 Milyar m³'lük doğal gaz miktarına ilaveten, 8 Milyar m³/yılılık doğal gaz alımı Turusgaz Şirketi'nden 18 Şubat 1999 tarihinde imzalanan anlaşma paralelinde gerçekleştirilmektedir. Yine Rusya Federasyonu'ndan Karadeniz geçişli bir hat ile 16 Milyar m³/yıl doğal gaz ithali için de, 15 Aralık 1997 tarihinde Doğal Gaz Alım-Satım Anlaşması imzalanmıştır.
- 1988 yılında **Cezayir** ile imzalanan anlaşmaya göre; Cezayir'den alınan yıllık 2 Milyar m³ doğal gaz eşdeğeri LNG miktarı, 1995 yılında imzalanan bir Zeyilname ile yıllık 4 Milyar m³'e çıkarılmıştır.
- **Nijerya**'nın NLNG firması ile 9 Kasım 1995 tarihinde imzalanan LNG Alım-Satım Anlaşmasına göre; Nijerya'dan yılda 1.2 Milyar m³ doğal gaz eşdeğeri LNG alınacaktır. Alım Kasım 1999'da başlamıştır.
- **İran** ile 8 Ağustos 1996 tarihinde, 23 yıllık bir Doğal Gaz Alım-Satım Anlaşması imzalanmıştır. Buna göre, 3 Milyar m³/yıl ile başlayacak olan doğal gaz ithalatı, plato periyotta 10 Milyar m³/yıl'a ulaşacaktır.
- **Mısır** ile de Akdeniz'in altından geçerek Türkiye'ye ulaşacak bir boru hattıyla yılda 10 Milyar m³ doğal gazın Türkiye'ye taşınmasına ilişkin olarak 22 Haziran 1998 tarihinde bir Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Mısır'dan Türkiye'ye karadan ve denizden iki alternatif ile Mısır gazının taşınması hususunda bir protokol de 26 Şubat 1999 tarihinde imzalanmıştır. Ayrıca, 26 Temmuz 1999 tarihinde İskenderiye'de Mısır doğal gazının Türkiye'ye ihracı amacıyla bir protokol imzalanmıştır. Protokolde taraflar Mısır'dan Türkiye'ye deniz altından inşa edilecek bir hatla yılda 4 Milyar m³ doğal gaz ihracı konusunda niyet beyanında bulunmuşlardır.

- Yemen, Mısır, Norveç, Katar gibi ülkelerden de LNG teminine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.
- LPG tüketiminin düzenlenmesine ilişkin politikanın uygulanması amacıyla otomotiv sektöründe otogaz olarak kullanılan LPG için, daha önce sıfır olan AFİF(Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu)'in ton başına 25 milyon TL'ye çıkarılmasına ilişkin karar 20 Ağustos 1997 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Ayrıca, LPG'nin tüplü, dökme ve otogaz olarak kullanımı kontrol amacıyla 31 Ekim 1997 tarihli Resmi Gazete'de bir tebliğ yayımlanmıştır.
- 27 Kasım 1997 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 97/10250 sayılı kararla, (Hampetrol ve Petrol Ürünlerinin Alım, Satım ve Fiyatlandırma Esasları ve AFİF'in İşleyişi Hakkında Karar)'da değişiklik yapılarak, belgelendirmek kaydıyla TEAŞ'ın elektrik üretiminde kullandığı motorinden %0 nisbetinde AFİF payı alınması hükme bağlanmıştır.
- 14.03.1998 tarih ve 23286 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 98/10745 sayılı Karar'ın değişik 23. maddesi gereğince tüm Petrol Ürünlerinin Elektrik Enerjisi üretiminde kullanılması halinde %0 AFİF Payı uygulanmasına dair hüküm 01.07.1998 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- Dünya ham petrol ve akaryakıt fiyatları ile döviz kurlarındaki artışın veya düşüşün otomatik olarak tüketiciye yansıtılarak, rafinerilerin dünya rafinerileri düzeyinde kar elde etmelerini sağlamak amacıyla hazırlanan 98/10745 sayılı AFİF Kararnamesi, 1 Mayıs 1998 tarihinde yürürlüğe girmek üzere, 14 Mart 1998 tarih ve 23286 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

30 Nisan 1998 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 98/10958 sayılı Kararla 98/10745 sayılı Kararın yürürlük tarihi 1.7.1998 olarak değiştirilmiştir.

Bu kararname kapsamında " Otomatik Fiyat Sistemi" uygulanmaya alınmış olup, petrol ürünlerinin tüketiciye arzında fiyat istikrarını temin etmek amacıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce otomatik fiyat sisteminin uygulandığı 24 aylık dönemde, 45 tanesi 1998 yılı içinde, 72 tanesi 1999 yılı içinde , 62 tanesi 2000 yılı içinde olmak üzere toplam 179 adet tebliğ yayımlanmıştır.

- Ham petrol ve Petrol Ürünlerinin Alım, Satım, Fiyatlandırma Esasları ile Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonunun İşleyişi Hakkında 23.02.1998 tarihli ve 98/10745 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 8. maddesi uyarınca Petrol Ürünleri, İthalatı ile ilgili yapılan düzenlemeler hakkındaki(PİGM-98/5) sayılı Bakanlığımız Tebliği, 21.08.1998 tarihli ve 23440 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
- Bakanlığımızla yapılan ortak çalışmalar sonucu Maliye Bakanlığınca Akaryakıt Tüketim Vergisi oranları düşürülmüş ve 1 Şubat 2000 tarihinde Akaryakıt Tüketim Vergisini maktu olarak ilan etmiştir.
- 1.7.1998 tarihinde yürürlüğe giren 98/10745 sayılı kararnamede yapılan değişiklik ile 2000 yılı için Hükümetimizce belirlenen ekonomik programlar çerçevesinde hedeflenen yıllık enflasyonun tutturulabilmesi için Rafinerilerin maliyetin altında LPG veya Fuel Oil fiyatı tespit etmeleri gerektiği takdirde oluşan fiyat farkının Rafinerilere ve İthalatçı şirketlere AFİF hesabından ödenmesi hükme bağlanmıştır.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca "Ham petrol ve Petrol Ürünlerinin Alım,

Satım Fiyatlandırma Esasları ile Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonunun İşleyişi Hakkındaki Karar"da değişiklik yapılarak Fiyat Değişim Koridorunun hesaplanmasında 5 gün yerine 7 gün esası getirilmiştir. Yine aynı kararın 3. maddesine yapılan, ilave ile olağan dışı fiyat artışlarında gerekli düzenlemelerin yapılması için, Tavan Fiyat hesaplamasına esas 7 günlük sürenin 15 güne kadar uzatılması için yetki alınmıştır.

- Petrol ürünleri ithalatında gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla, 28 Mayıs 2000 tarih ve 24062 sayılı Resmi Gazete'de Petrol Ürünleri İthalinde Uygulanacak Esaslar Hakkında PİGM-2000/2 sayılı tebliğ yayımlanmıştır.
- 30.5.1999 tarihli ve 23710 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 24.5.1999 tarihli ve 99/12886 sayılı kararname ile motorine katılmasını önlemek için Bazyağlardan 50.000 TL/kg AFİF payı alınması hükme bağlanmıştır.
- 15 Eylül 2000 tarih ve 24171 sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de, Fuel-Oil fiyatlarının tespitine ilişkin 98/10745 sayılı Kararnamede yapılan değişiklik, yayınlanmıştır.
- LPG'ye 2000 yılında uygulanan sübvansiyonun kaldırılabilmesi amacıyla , 16 Eylül 2000 tarih ve 24172 sayılı Resmi Gazete'de, yayınlanan Kararname değişikliği ile LPG fiyatlarının tavan fiyat dönemleri haricinde de Başbakanlık Onayı alınmak kaydıyla fiyatının değiştirilmesi, hükme bağlanmıştır.
- Petrol ürünleri ithalatında gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla, 28 Mayıs 2000 tarih ve 24062 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Petrol Ürünleri İthalinde Uygulanacak Esaslar Hakkında PİGM-2000/2 sayılı tebliğe ek olarak, 05 Aralık 2000 tarih ve 24251 sayılı Resmi Gazete'de (PİGM 2000/3) sayılı Tebliğ yayınlanmıştır.

Dünya ekonomisinde çağlar boyu sanayiinin temelini teşkil eden ve ülkelerin kalkınmasında itici rol oynayan **madencilik sektörü**, üzerinde önemle durduğumuz sektörlerdendir. Ülkemiz gerek potansiyel, gerekse maden çeşitliliği açısından önemli hammadde kaynaklarına sahiptir. Ancak bu kaynakların gereği kadar geliştirildiğini söylemek maalesef mümkün değildir. Ülke kaynaklarını geliştirmek ve kalkınmanın emrine vermek amacıyla bu alandaki faaliyetlerimiz dönem boyunca hızlandırılmıştır. Bu kapsamda **Maden İşleri Genel Müdürlüğümüzün** faaliyetleri çerçevesinde;

- ❖ Maden Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 2, 4, 14, 22, 72, 73 ve 75 inci maddeleri değiştirilmiş ve geçici 20 inci madde ilave edilerek uygulamada karşılaşılan problemler çözümlenmiştir. Maden Kanununun uygulanmasına dair yönetmelikte yapılan bu değişiklik 04 Nisan 1998 gün ve 23307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- ❖ Metan Gazı'nın 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamına alınması çalışmaları sonuçlandırılmıştır. Kararname 21.02.1998 gün ve 23256 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Metan gazının Kanun kapsamına alınması ile şu anda işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından varlığı büyük tehlike oluşturan bu gazın kazanımı amacı ile girişimcilerin yatırım yapabilmeleri için gerekli ruhsat güvencesi sağlanmış, gazın ekonomiye kazandırılması için zemin hazırlanmıştır.
- ❖ Gelecek açısından büyük ümitler vaad eden mermercilik sektörünün teşvik edilmesi amacı ile KOBİ kredilerinden bu sektörün yararlandırılması için 1998 yılında Hazine Müsteşarlığı nezdindeki girişimler sonucu mermer sektörü KOBİ kredileri kapsamına alınarak sektöre önemli bir Devlet desteği sağlanmıştır. Bu destek ile mermer sektörünün, Gümrük Birliği ve Avrupa Birliği içinde ekonomik uyum sağlaması, üretim kalite ve standartlarını yükseltmesi, ürün geliştirmeye

yönelik taleplerinin karşılanması, Avrupa Birliği içinde rekabet gücünün artırılması amaçlanmıştır.

- ❖ 1983 yılında yürürlüğe giren Çevre Kanununa dayanılarak ilki 1994 ikincisi de 23.06.1997 tarihinde 23028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği ile ilgili olarak Bakanlığımızca yapılan çalışmalar ve madencilik sektörü ile ilgili yapılması gereken değişiklikler belirlenerek Çevre Bakanlığına iletilmiştir. Çevre Bakanlığı 1988 yılında yeni bir ÇED Yönetmelik Taslağı hazırlamış ve ilgili kuruluşların görüşlerine sunmuştur.

Bakanlığımız, Çevre Bakanlığı ve sektör temsilcilerinin katılımı ile bir dizi toplantılar yapılmıştır. Bu toplantılarda, Çevre Kanunu ve yönetmelikleri ile ilgili olarak, sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde madencilik faaliyetlerinin çevre ile uyum içinde yürütülmesi amacıyla yapılması gerekli değişikliklerin her iki bakanlık ve sektör temsilcilerinin katılımı ile oluşturulan çalışma grupları ile belirlenmesine karar verilmiştir. Yapılan bu çalışma kapsamında arama dönemi ÇED kapsamından çıkarılmıştır.

- ❖ 05 Ağustos 1999 tarih ve 23777 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 30.07.1999 tarihinde kabul edilmiş 4424 sayılı Yasa ile Maden Kanununa bir ek madde ilave edilerek Zonguldak-Karabük-Bartın illerini kapsayan Havza-i Fehmiye sınırlarının küçültülmesi için ilk adım atılmıştır. Bu Yasa'dan sonra 14.04.2000 tarih ve 2000/525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile havzanın yeni sınırları belirlenmiştir. Havza sınırları dışında kalan bölge 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında yapılacak ihale ile en kısa sürede madencilik kazandırılacaktır.
- ❖ Geçmiş yıllarda birikmiş ve aramalara açılması gereken sahaların tamamının madencilik faaliyetlerine açık hale getirilmesi için çalışmalar sürdürülmüştür. Maden arama, ön işletme ve işletme ruhsatlı olup, kanuni hükümlerini yerine

getirmemiş ya da terk edildiği için düşmüş sahaların tekrar madencilik faaliyetlerine açık hale getirilmesi için bugüne kadar 9.047 adet sahanın ihale işlemleri tamamlanmıştır. 1999 yılında da bu çalışmalar sürdürülmüş, bu yıl içinde 1800 saha ihale edilmek üzere ilan edilmiş, bunların büyük bir bölümü madencilik faaliyetlerine kazandırılmıştır. Ağustos 2000 ayı içinde 2000 adet saha ihale edilmek üzere ilan edilmiştir. Yasal olarak ihale edilmesi gereken sahaların madencilik faaliyetlerine en kısa sürede kazandırılması için Bakanlığımız bu çalışmalarını sürdürmektedir.

- ❖ 29 Aralık 1999 tarih ve 23921 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile sanayi hammaddesi olan alçıtaşı (jips ve anhidrit)'nin maden ruhsatına tabi madde olarak ve kırılarak ve/veya öğütülerek kullanılacak olan kalsit de mermer ruhsatına tabi madde olarak Maden Kanunu kapsamına alınmıştır. Madencilik sektöründe yaratılan katma değer yapılacak yatırım ile doğru orantılıdır. Yatırımcının da aradığı en önemli husus Maden Kanunu kapsamında verilmiş ruhsatla gelen yatırım güvencesidir. Bakanlar Kurulu Kararı ile Taşocağı Nizamnamesinde ruhsat güvencesi olmayan alçı taşı ve kalsit madenciliğine ruhsat güvencesi sağlanmıştır.
- ❖ 3213 sayılı Maden Kanununun 32. maddesi ile "madencilik faaliyetlerinde bulunulmayacak veya ruhsat hakkından vazgeçilen alanların terkinin nasıl yapılacağı" hükme bağlanmıştır. Bu Maddenin uygulanması ile ilgili Yönetmeliğin 28. maddesinde terk edilen sahaların "3 gün içinde kontrol edileceği" belirtilmesine karşın, sürenin çok kısa olması nedeni ile bu kontrolün, süresi içinde yapılması mümkün olmamıştır. 23 Şubat 2000 tarih ve 23973 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelik değişikliği ile bu süre 3 aya çıkarılmış, bunun yanı sıra Kanun Maddesinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümü de sağlanmıştır.

- ❖ 23 Şubat 2000 tarih ve 23973 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maden Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 51. maddesinde yapılan düzenleme ile Avrupa Birliği Ülkelerinin dışındaki ülkelerden yapılacak, demir-çelik sektörünün kullandığı kömür hariç, kömür, petrokok ve krom cevheri ithaline gümrük resmine esas bedelinin %10'u, demir cevherinin %2,5'i fon getirilmiştir. Yapılan Yönetmelik değişikliği ile diğer sektörler göre %15 oranında daha fazla vergilendirilen yerli maden üreticilerimizin korunması, hiçbir katma değer üretmeyen ithalatçı ile en az eşit şartlarda rekabet edebilmesi amaçlanmıştır.
- ❖ Maliye ve Gümrük Bakanlığı Tekel Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olan 3078 sayılı Tuz Kanununun 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamına alınması ile ilgili çalışmalar TBMM Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bilgi ve Teknoloji komisyonunda görüşülerek Genel Kurula sevk edilecek hale gelmiştir.
- ❖ Kamulaştırma ile ilgili Maden Kanununun 46. maddesinin 2. bendinin Anayasa Mahkemesince iptalinden sonra yerine yeni bir düzenleme yapılmamış, konunun Yönetmelikte yapılacak değişiklik ile çözümlenmesi için 46. maddeyi de içeren Maden Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Değişiklik Taslağı hazırlanmış, ancak Başbakanlıkça kamulaştırma ile ilgili madde, kanuni düzenlemeye ihtiyaç olduğu gerekçesiyle uygun bulunmamıştır. Sorunun çözümü için aynı düzenleme kanun teklifi şeklinde birkaç kez hazırlanmış, ancak sonuç alınamamıştır. Konu ile ilgili olarak 2000 yılı içinde hazırlanan son taslak Bakanlar Kurulu'nda görüşülmüş ve yasallaşması için Meclise sunulmuştur. 46. madde ile ilgili sorunların 2001 yılı içinde çözümlenmesi planlanmaktadır.
- ❖ Tuz kanunu ile ilgili yapılan düzenlemede, kamulaştırma ile ilgili Maden Kanununun 46. maddesinin son fıkrasına bir ilave yapılarak "İrtifak, İntifa Hakkının İşletme ruhsatı safhasında devamını sağlayacak" bir hukuksal düzenleme TBMM Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bilgi ve Teknoloji komisyonunda

görüülerek Genel Kurula sevk edilmiştir. Bu teklifimizin 2001 yılında yasallaşması beklenmektedir.

- ❖ 3213 sayılı Maden Kanununun 2. maddesi III. Sanayi Madenleri başlığı altındaki bölümünün1. fıkrasının sonundaki "diğer taşlar" kelimelerinden sonra gelmek üzere "ile dekoratif amaçla kullanılacak taşlar." ibaresi eklenmiştir. Kanun taslağı TBMM Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Bilgi ve Teknoloji komisyonunda görüşülmüş ve Genel Kurula sevk edilecek şekilde beklenmektedir.
- ❖ 14.01.2000 tarihinde Bakanlar Kurulu toplantısında madencilik sektörü ile ilgili bir komite oluşturulmasına karar verilmiştir. Komite Koordinatörü olarak Devlet Bakanı Sayın Safder Gaydalı görevlendirilmiş, Sayın Safder Gaydalı koordinatörlüğünde yapılan çalışmalar sonuçlandırılmış, kurulan çalışma grubu "**MADENCİLİK SEKTÖRÜNÜN SORUNLARI, ÇÖZÜM ÖNERİLERİ ve YENİDEN YAPILANMA**" başlığı altında bir rapor hazırlamıştır. 23 Haziran 2000 tarihinde yapılan Bakanlar Kurulu Toplantısında hazırlanmış rapor kapsamında madencilik ile ilgili sorunlar gündeme alınmıştır. Toplantı sonrası madenciliğin sorunlarının, madencilik faaliyetlerini doğrudan etkileyen yasa ve yönetmeliklerin yürütücüsü olan 10 Bakanlıkla, Devlet Bakanı Sayın Safder Gaydalı'nın eşgüdümünde yapılacak toplantılarla çözülmesi ve Bakanlar Kurulu'na getirilmesi doğrultusunda karar alınmıştır.
- ❖ Ülke enerji kaynakları içerisinde önemli yeri olan linyit kömürü üretiminden sorumlu **TKİ Genel Müdürlüğü** bu dönemde toplam yatırım tutarı yaklaşık 20 milyon dolar olan **Tunçbilek-Ömerler** ve **Soma-Eynez Mekanizasyon Projeleri** hizmete almıştır.

- ❖ TKİ Genel Müdürlüğü 1999 yılında 242.128.000 m³ dekapaj, 38.644.000 ton kömür üretimi gerçekleştirmiştir. 2000 yılında ise 37,7 milyon ton kömür üretimi yapmıştır.
- ❖ Proje tutarı 48.875 milyar TL olan 2,5 milyon ton/yıl kapasiteli **Soma-Eynez Açık İşletme Projesini** ve proje tutarı 19.053 milyar TL olan 2,3 milyon ton/yıl kapasiteli **Çan Tevsii Projesini** Yatırım Programına almıştır.